

Európai
Bizottság

PANORAMA

Középpontban az Európai Regionális és Várospolitiká

2019. tél / 71. szám

Portugália menetrendje a növekedésre és a fenntarthatóságra összpontosít

A HATÁROKON
ÁTNYÚLÓ
EGYÜTTMŰKÖDÉS
ERŐSÍTI
AZ INTERREG
CSALÁDOT

A POLGÁROK
CSATLAKOZNAK A
RÉGIÓK ÉS VÁROSOK
EURÓPAI HETE KERE-
TÉN BELÜL
MEGRENDEZETT
VITÁHOZ

PANORAMA

TARTALOM

VEZÉRCIKK: Elisa Ferreira, kohézióért és reformokért felelős biztos.....	3
STRATÉGIAI JELENTÉS: Esb-alapok: társadalmi-gazdasági konvergencia, ellenálló képesség és területi kohézió.....	4
ENI CBC: Az Európai Szomszédsgági Támogatási Eszköz határokon átnyúló együttműködési programjai egyesítik erőiket.....	6
FI CAMPUS 2019: Az európai strukturális és beruházási alapok pénzügyi eszközei által finanszírozott projektek bemutatása.....	12
PORTUGÁLIA: az ország jelenlegi és jövőbeli szakpolitikai prioritásai, ideértve a fenntarthatóságot és az éghajlatváltozást, illetve az ezeket támogató programok és projektek.....	16
SZEMÉLYES TAPASZTALATOK: magán és állami társbefektetési alapok felhasználása az európai gazdaságok fellendítése érdekében; a portugáliai Lisszabon és a Tejo-völgy körforgásos gazdaságra vonatkozó regionális menetrendje.....	26
A RÉGIÓK ÉS VÁROSOK EURÓPAI HETE: Visszatekintés a 2019. évi RegioStars rendezvényre: rekordszámú résztvevő a műhelytalálkozók, viták és a kiállításokon, valamint a REGIOSTARS díjátadó ünnepség.....	28
HÍREK RÖVIDEN	33
YOUTH4REGIONS: az uniós finanszírozással kapcsolatos gondolatok megosztása spanyol polgárokkal Córdobában, és a digitális szakadék áthidalása a spanyolországi Ávilában.....	34
ADATPONT: országon belüli érdekességek a regionális versenyképességi mutatóban: nagy eltérések EU-szerte.....	38
TÉRKÉPEK: Európa hozzáférhetőségének értékelése a nagy közúthálózatok segítségével.....	40
INTERREG ÖNKÉNTES IFJÚSÁG: halad a szicíliai Etna körüli vasútvonal kiépítése.....	42
PROJEKTEK: sikeres projektek bemutatása Csehországból, Spanyolországból, Magyarországról, Franciaországból és Belgiumból.....	43

9

13

23

29

36

42

VEZÉRCIKK

Egyetlen régió és személy sem marad le

Feliz Ano Novo e uma calorosa saudação aos leitores da revista Panorama! Szeretettel köszöntök mindenkit, és boldog 2020. évet kívánok az anyanyelvemen!

Európához és a regionális politikához való kapcsolódásom mélyen, a személyes háttéremben gyökerezik. Diktatúrában nőttem fel, ahonnan nézve Európa a remény, a demokrácia és a szabadság szimbóluma volt és marad. Egyetemi tanulmányaimat a regionális politika és az európai integráció témájában végeztem. Fiatal közgazdászként több mint egy évtizedet dolgoztam regionális fejlesztési problémákon.

Később, tervezésért felelős miniszterként részt vettem a 2000-2006 közötti többéves pénzügyi keret tárgyalásán. Az Európai Parlament tagjaként és később a központi bank alkalmazottjaként az egyre mélyülő gazdasági és monetáris unió kulcsfontosságú gazdasági ügyeivel foglalkoztam.

Ezek az eltérő tapasztalatok döbentettek rá arra, hogy mennyire összekapcsolódnak ezek a különböző szakpolitikai területek, és hogy mennyire fontos a kohézió megőrzése az európai projekt alapelveként.

Ez napjainkban minden eddiginél időszerűbb. A globalizáció, a digitális forradalom és az éghajlatváltozás olyan kihívások, amelyekkel Európának együttesen kell szembenéznie. E kihívások egyúttal lehetőséget nyújtanak arra, hogy újra fellendítsük

a gazdasági modellünket, valamint hogy méltányosabb és nagyobb jólétet élvező társadalmakat építsünk. Ezeket az átalakításokat azonban számos régióban aggályokkal és szorongással fogadják.

Az a küldetésem, hogy közösen biztosítsuk e lehetőségek kihasználását, hogy végrehajtsuk a szükséges reformokat a zöldebb, összekapcsoltabb és digitális gazdaság felé, és ami a legfontosabb: megfelelő támogatást nyújtunk azoknak, akiket ez az átalakulás jobban érint.

A kommunikációnak továbbra is kiemelt szerepet kell betöltenie. Annak ellenére, hogy ez a szakpolitika rengeteget tett polgárok milliói érdekében, még mindig nem kap elég elismerést. Szeretnék ellátogatni a régiókba, megérteni a helyi aggályokat és elképzeléseket, ösztönözni a projektek gyorsabb és jobb megvalósítását, valamint tudatni a közösségekkel azt, hogy igenis számítanak.

A jelenlegi kihívások arra készítetnek, hogy legyünk aktívak a kohézió előmozdításában, határozottak a szükséges reformok végrehajtásában, valamint elkötelezettek az iránt, hogy egyetlen személy és régió se maradjon le. Tegyük ezért közösen! ■

Elisa Ferreira

A kohézióért és a reformokért felelős biztos

STRATÉGIAI JELENTÉS

Az esb-alapok befektetései az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésbe az EU valamennyi régiójában

A legfrissebb előrehaladási jelentésekben a tagállamok elismerték az európai strukturális és beruházási alapok meghatározó szerepét a környezetvédelmi, gazdasági és társadalmi változások kezelésében, és a fenntartható jövő megteremtéséhez szükséges reformok bevezetésében.

Az európai strukturális és beruházási alapok (ESB-alapok) a következő 5 alpból állnak: az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA), a Kohéziós Alap, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA). Céljuk a tartós társadalmi-gazdasági konvergencia, az ellenálló képesség és a területi kohézió támogatása.

2018-ban mintegy 460 milliárd EUR értékű – a nemzeti társfinanszírozással együtt több mint 643 milliárd EUR – költségvetéssel az esb-alapok kritikus mértékű beruházásokat eszközöltek az EU prioritási területein a Bizottság és a tagállamok megosztott irányításával. „A munkahelyteremtés, a növekedés és a

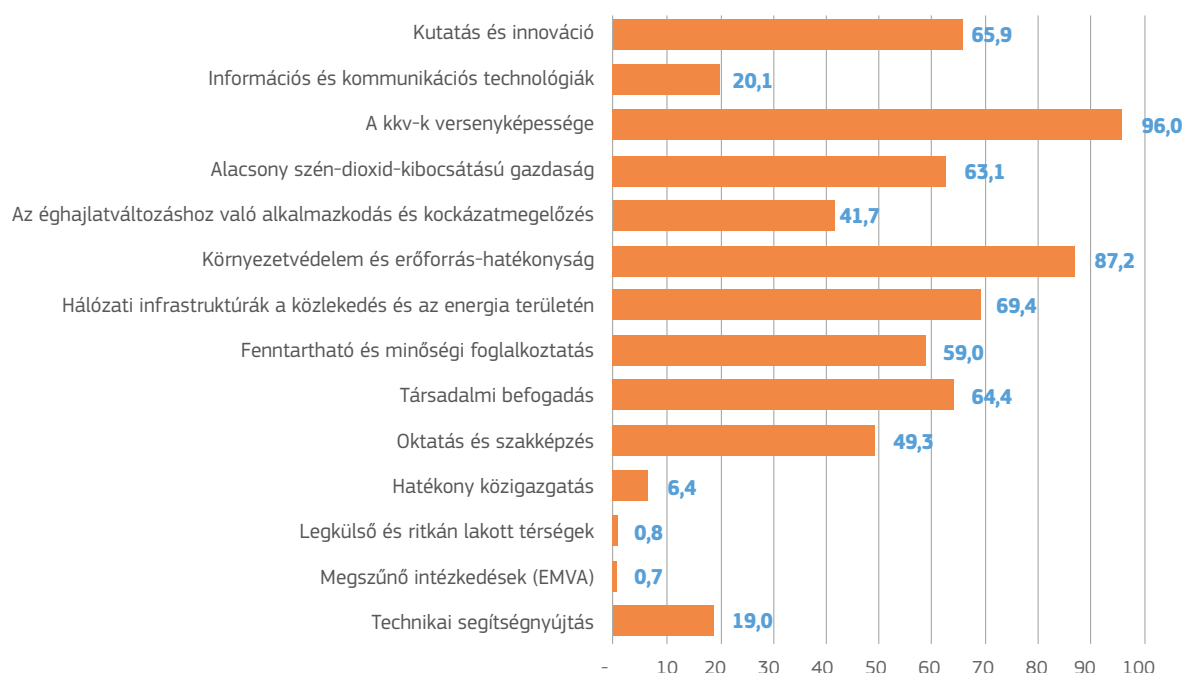
beruházások támogatása, az egységes piac, az energiaunió és a gazdasági kormányzás erősítése révén ezek a beruházások a reálgazdaság szükségleteire reagálnak”, hangsúlyozza a jelentés.

December 17-én a Bizottság által közzétett, „Az európai strukturális és beruházási alapok végrehajtásáról szóló, 2019-es stratégiai jelentés” címet viselő dokumentum részletes és naprakész információkat biztosít a 2014-2020-as időszakban finanszírozott esb-programok 2018 végéig történő végrehajtásáról a tagállamok előrehaladási jelentései alapján. Akkor a rendelkezésre álló esb-alapok 72 %-át kötötték le.

Ez a jelentés és az esb-alapok nyílt hozzáférésű adatplatformja (<https://cohesiondata.ec.europa.eu>) átfogó áttekintést nyújt az összes tematikus területen végbement előrehaladásról.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://europa.eu/!uD83tU>

A már finanszírozott projektek egyre nagyobb hatással vannak a kulcsfontosságú szakpolitikai területekre

- > több mint 1,6 millió vállalkozás – ideértve a gazdaságokat is – kapott támogatást;
- > a támogatott vállalkozások 300 000 új munkahelyet teremtettek;
- > 26 millió ember kapott segítséget a képzés, oktatás és munkahelykeresés területén;
- > 8,3 háztartás jut jobb minőségű szélessávú internethez;
- > több mint 3900 km hosszú vasútvonal épül vagy újul meg;
- > az egészségügyi ágazatban folyó projektek 60 millió embernek nyújtanak segítséget.

A jelenlegi szakpolitika és az ahhoz illeszkedő keretrendszer lehetővé teszi, hogy az esb-alapok hozzájárulhassanak az új és újonnan megjelenő kihívások megoldásához. A legtöbb támogatási terület már jelenleg is segíti az ENSZ fenntartható fejlődési céljait, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási és kockázatcsökkentési intézkedéseket, és ez az erőfeszítés szükség szerint még tovább növelhető az esb-programok keretein belül.

Prioritások és eredmények

A 2014–2020-as programozási időszak kezdete óta az esb-alapok célja a társadalmi-gazdasági konvergencia, az ellenálló képesség és a területi kohézió elérése, segítve a jelenlegi és újonnan megjelenő kihívások megoldását, lefedtetve ezzel az EU fenntartható jövőjének alapjait.

Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA): Az ERFA keretében támogatott projektek hozzájárultak az olyan területek további fejlesztéséhez, mint például a kutatás-fejlesztés, az információs és kommunikációs technológiák, valamint a kkv-k versenyképessége. Ennek eredményeképpen 300 000 munkahely jön létre, 20 000 kutató részesül támogatásban, és több mint 8 millió háztartásnak biztosítanak hozzáférést a továbbfejlesztett szélessávú szolgáltatáshoz.

Kohéziós Alap: A Kohéziós Alap által támogatott projektek a környezetvédelem és a közlekedés területén segítik a tagállamokat legjelentősebb fejlesztési szükségleteikben, hogy megfeleljenek az uniós szabványoknak. Eddig például több mint

1300 km felújított vasútvonal és 275 km új vagy továbbfejlesztett metró- és villamosvonal áll előkészítés alatt, és több mint 12,5 millió ember számára biztosítanak majd jobb szennyvízkezelési szolgáltatást.

Európai Szociális Alap (ESZA): Az ESZA továbbra is alapvető fontosságú szerepet játszik a foglalkoztatás, az oktatás és a képzés támogatásában, valamint a szegénység és az egyenlőtlenségek további csökkentésében. Az eredmények közé

tartozik például az, hogy több mint 23 millió ember kap segítséget ahhoz, hogy javítsa foglalkoztatási lehetőségeit; 3,4 milliónyian szereznek képesítést; és 2,7 millió fiatal támogatnak az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés keretében.

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA): Az EMVA katalizátor szerepet játszik a fenntartható és innovatív mező- és erdőgazdálkodás támogatásában, valamint a vidéki területek élénkítésében. Például az unió biogazdálkodás

alatt álló összterülete 75%-ának megfelelő terület kap támogatást átállítási és karbantartási projekteken keresztül, és 130 000 gazdaság részesül segítségben versenyképességének javításához.

Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA): Az ETHA projektek stratégiai ösztönzést biztosítanak a halászok támogatásához a fenntartható halászatra való áttérés során, a fenntartható akvakultúra támogatásával, valamint a tengerparti

közösségek megerősödésének a segítségével. Ezidáig az egész EU-ban közel 34 000 projekt finanszírozására került sor.

Szomszédságok összefogása a globális kihívások kezelése érdekében

Az ENI CBC közösség az EU külső határainál dolgozó több százezer munkavállalót öleli fel, keretében pedig európai és nem európai polgárok működnek együtt, hogy ösztönözzék a különféle tevékenységeket és a gazdasági növekedést, valamint a tudástranszfert.

A szomszédságpolitika és a kohéziós politika keretében kidolgozott – az Európai Szomszédságpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatóságának (DG NEAR), valamint a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságának (DG REGIO) a részvételével megvalósuló – terv az uniós külső határokkal kapcsolatos együttműködés további megerősítése. A gyakorlatban azonban továbbra is az Európai Unió külső határain élő polgárok közötti bizalom és kapcsolatok kiépítéséről, illetve a határok két oldalán élők mindennapi életének együttműködés keretében történő javításáról van szó. Ezenkívül a terv részét képezik a piacok összekötését és a turizmus fellendítését célzó útépitések, a hulladék trágyaként történő újrafeldolgozása, valamint a veszélyeztetett fajok megőrzése a biológiai sokféleség csökkenésének visszafordítása céljából.

2020. január 1-jétől az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz (ENI) határokon átívelő együttműködési programjai a koordináció növelése és az egyéb területi együttműködési eszközökkel való szinergiák kiaknázása céljából az Interreg család tagjaiként csatlakoznak a DG REGIO-hoz.

A programok 31 különböző ország részvételével, számtalan nyelv, kultúra és életstílus képviseletében valósulnak meg. A cél azonban közös: az uniós határok két oldalán élő helyi közösségek érdekeiért folyó munka, a közös akadályok kezelése és a közös megoldások kidolgozása. Ebben a kihívásokkal teli időszakban a programok a valódi együttműködés élő példái: a kapcsolódás, a megosztás és a csere határokon átívelő fenntartása.

A határokon túl

Soha semmilyen kihívás nem volt még ennyire globális, mint napjaink problémái, többek között a szennyezés, az éghajlatváltozás és a fennálló társadalmi feszültségek. Amennyiben egy szomszédos ország határterülete érintett, Európa is érintve van, ugyanez pedig fordítva is igaz. A válságkezelés nem működik izoláltan: a globális problémák vízum nélkül is átlélik a határokat.

Az EU külső határain működő határokon átnyúló együttműködési (CBC) programok szervezetek ezreinek nyújtanak lehetőséget a mindennapi tevékenységeik során történő együttműködésre, illetve a tudás és a szakértelem megosztására, ily módon kézzelfogható eredményeket mutatva fel régiók számára. A 15 ENI CBC program északon Finnországot és Oroszországot, keleten többek között Magyarországot és Ukrajnát, délen pedig Olaszországot, Észak-Afrikát és Közép-Keletet érinti. A 2014-2020 közötti programozási időszakban mintegy 1 milliárd EUR összeruházással rendelkező programok több ezer kilométernyi szárazföldi és tengeri határt, egy tengert és három tengermedencét öleltek fel. Eddig több mint 4 200 pályázatot nyújtottak be, és közel 600 projektet finanszíroztak. A szóban forgó területen több mint 2 000 kedvezményezett, nem kormányzati szervezet, egyetem, önkormányzat és magánvállalkozás található: egy valóságos mikrovilág – a magán- és közszférában egyaránt – indult mozgásba nem kisebb célért, mint a közösségek közötti bizalom megteremtéséért.

Közös szabályok elfogadása

„Évekkel ezelőtt a projekt elindításakor több tükörprojekt valósult meg: megfigyelhető volt, hogy az egyik oldalon élők ugyanazt csinálják, mint amit a másik oldalon”, számolt be Mathieu Bousquet, a C1. osztály vezetője – Grúzia, Moldova, Szomszédságpolitika és határokon átívelő együttműködés, DG NEAR. „A kedvezményezettek napjainkban azonban egyre inkább egyetlen, közös célkitűzésért dolgoznak együtt.”

Az EU külső határain történő együttműködés 2006-ban kezdődött. Az első programozási időszak (2007–2013) számos kihívást hozott magával, amikor az eszközt kiterjesztették a teljes szomszédságra, és először alkalmaztak közös szabályrendszert.

„Mindenkinek búcsút kellett vennie a már ismerős és megszokott egyedi finanszírozási eljárásoktól: a tagállamoknak a kohéziós politikai szabályozásuktól, a partnerországoknak a fejlesztési támogatástól és a technikai segítségnyújtás módszerétől”, meséli Carlos Bolaños, az ENI CBC programok végrehajtásának és irányításának műszaki támogatásáért felelős TESIM csoportvezetője. „Elmondhatjuk, hogy jelen pillanatban valós és őszinte partnerséggel rendelkezünk, közös programirányítással. Ez az érzés rendkívüli az együttműködési területen, az ENI CBC kezdeményezés valódi hozzáadott értéke.”

Az európai pénzügyi válság és regionális zűrzavar hullámain az ENI CBC programok szilárdan megállják a helyüket. Az első programozási ciklus végrehajtására Európa és szomszédjai súlyos gazdasági válságának idején került sor, miközben Szíriában tetőztek a konfliktusok, a Krím-félszigeten pedig pattanásig feszült a helyzet. Az érdekelt felek elkötelezettsége azonban mindvégig szilárd maradt, az együttműködés pedig nemcsak, hogy túlélte a válságot, hanem megérte a második, 2014-2020 közötti programozási időszakot is. Most pedig küszöbön áll a harmadik szakasz, a 2021-2027 közötti programozási időszak előkészítő munkái pedig már elkezdődtek. Noha új szabályok léptek életbe, a közösség készen áll az újabb megmérettetésre.

„Amikor elindítottuk a programot, el sem tudtuk képzelni, hogy egy partnerség ilyen egyenrangú is lehet, és egy partnerség kedvezményezettje képes egy projekt irányítására”, folytatta Bolaños. „Nem a kapacitáshiány miatt, hanem pusztán azért, mert a közpénzek kezelésére vonatkozó európai jogszabályok rendkívül összetettek és idő kell ahhoz, hogy boldoguljon velük az ember. Mostanra jelentős előrehaladást értünk el e tekintetben.”

Nem csupán arról van szó, hogy az Oroszországi Föderáció rendelkezik a legtöbb kedvezményezettel (eddig 390), hanem arról is, hogy jelenleg a projektek 30 %-át partnerszágok szervezetei vagy intézményei irányítják.

Az együttműködés új formái

Mekkora projektekről van szó? A projektek finanszírozása 50000 EUR-tól egészen 3 millió EUR-ig terjed. Gyakorta kísérleti kezdeményezésekről van szó, amelyek révén új együttműködési

modellek kialakítására nyílik lehetőség számos ágazatban a környezetvédelemtől kezdve a kvk-k érdekeit szolgáló technológiatranszferig, illetve a piacok megnyitását és a fenntartható idegenforgalom ösztönzését célzó kulturális örökség-védelemtől az infrastruktúrafejlesztésig.

„Örömmel szolgál az ENI CBC programok DG REGIO-hoz történő csatlakozása a következő év kezdetétől. Várakozással tekintünk a szomszédságpolitikai partnerországokkal való együttműködésre a határozott felelősségvállalás fenntartásában és a programok új generációjának előkészítésében. A 2020 utáni időszakra javasolt egyszerűsítésekből előnyt szeretnénk kovácsolni, az Interreg család programjai között pedig erőteljesebb kapcsolatot kívánunk kialakítani”, magyarázza Jean-Pierre Halkin, a DG REGIO európai területi együttműködéssel, makrorégiókkal, IPA-val és bővítéssel foglalkozó egységének vezetője. „Ugyanakkor 2020-ban lehetőségünk nyílik arra is, hogy újraegyesült családként megünnepeljük az Interreg 30 születésnapját. 2020 kétségkívül az együttműködés éve lesz.”

Az Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszköz (ENPI) programjainak korábbi generációja már kidolgozta a szükséges szaktudást és eszközöket. A jelenlegi ENI CBC programok ezeket az erőfeszítéseket fejlesztik tovább az emberi kapcsolatok gazdagításához történő jelentős hozzájárulással, a sztereotípiák ledöntésével és a történelmi előítéletek megcáfolásával – mert a szomszédaink igenis számítanak! Mert az együttműködés igenis számít!

Az ENI CBC programok

Szerződött projektek

- Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna**
www.huskroua-cbc.eu
- Románia-Ukrajna**
www.ro-ua.net
- Románia-Moldovai Köztársaság**
www.ro-md.net
- Fekete-tengeri medence**
www.blacksea-cbc.net
- Olaszország-Tunézia**
www.italietunisie.eu
- Földközi-tengeri medence**
www.enicbcmed.eu
- Kolarctic**
www.kolarctic.info
- Karélia**
www.kareliacbc.fi
- Délkelet-Finnország-Oroszország**
www.sefrcbc.fi
- Észtország-Oroszország**
www.estoniarussia.eu
- Lettország-Oroszország**
www.latruscbc.eu
- Lettország-Litvánia-Fehéroroszország**
www.eni-cbc.eu/llb
- Litvánia-Oroszország**
www.eni-cbc.eu/lr
- Lengyelország-Oroszország**
www.plru.eu
- Lengyelország-Fehéroroszország-Ukrajna**
www.pbu2020.eu

Az Európai Unió finanszírozza

Interreg 30 years together

Technical support to the implementation and management of ENI CBC programmes is provided by a consortium led by Partecip

www.tesim-enicbc.eu

2020. január

A történelemre hangolódva

Szeretné „érezni” a művészetet, a történelmet és a természetet korszerű technológiák és hagyományos történelmi rekonstrukciós módszerek segítségével? Ha igen, készüljön fel egy meglepetésre a lettországi Alūksne Ūj Kastēlyāban található Fortepiano-szobára, kóstoljon bele az orosz Pavlovszk-park hangulatába vagy nézze meg Lettorszáiban a Litene-birtokon éjjel repdeső denevéreket.

A két partnerország, Lettország és Oroszország által és a „630 verszta tele ēzelemmel” nevű projekt keretei között kidolgozott új, az „érzékek birodalmába tett kirándulást” a Lettország–Oroszország Európai Szomszédsgai Támogatási Eszköz határon átnyúló együttműködése tette lehetővé. A projekt célja egy rendhagyó turisztikai élmény megvalósítása festői tájak, parkok és kastélyok felfedezésével a lettországi és oroszországi határ menti területeken. Turisztikai helyszín például többek között az Izborski Múzeum, a Kraslava- és Lūznava-birtokok, a Preiļi-birtok parkja, illetve az Arendole-, Varaklani- és Litene-birtokok. Az új turistaútvonal a lettországi Krāslavától Alūksnēig tart majd, amely ezután az oroszországi Szentpéterváron található Pavlovszkban folytatódik.

A korábbi programozási időszakban elért közös sikerek után a partnerországok a továbbiakban is folytatni szeretnék az útvonal fejlesztését. Munkaértekezletek, kiállítások, konferenciák és fesztiválok szervezésével pedig az idegenforgalomban dolgozók szakmai készségeit erősítik majd.

A 720 000 EUR értékű társfinanszírozott program megerősíti a határ menti területek történelmi és kulturális kapacitását, hozzájárulva a lettországi Vidzeme és Latgale régiók, illetve az oroszországi Pszkov régió és Szentpétervár társadalmi-gazdasági fejlődéséhez.

A borászati melléktermékek újrahasznosítása a kozmetikában

Mit lehet kezdeni a szőlőfeldolgozás során keletkező hulladékkal? Egy uniós finanszírozású projekt megoldásokat keres arra, hogyan lehet erőforrássá alakítani vagy a kozmetikai iparban, illetve egészségügyi termékekben hasznosítani őket.

A Földközi-tenger térségében termő hagyományos szőlőben figyelemre méltó és még kiaknázandó lehetőségek rejtőznek. Általánosságban elmondható, hogy a szőlőtermesztéssel foglalkozó emberek elsősorban a szőlő és a bor minőségének javítását tartják szem előtt, és nem azt, hogy hogyan lehetne a legtöbbet kihozni a szőlőhulladékból. Amióta azonban fény derült a borkészítés során keletkező melléktermékek jótékony hatásaira, a BESTMEDGRAPE már kutatja az antioxidáns, gyulladáscsökkentő és nem-neurodegeneratív készítmények tulajdonságait. Az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköz Földközi-tengeri medence elnevezésű, határokon átnyúló együttműködési programjának keretén belül megvalósuló projektben részt vesz Olaszország, Tunézia, Franciaország, Libanon és Jordánia, a projektvezetés pedig az Olaszországban található autonóm régió, Szardínia feladata.

Az elképzelés a borkészítés során keletkező melléktermékek bioaktív vegyületforrásként való vizsgálata, amelyekből innovatív, kereskedelemben hasznosítható gyógyszerkészítmények állíthatók elő. A projekt így nem csupán a kiváló mediterrán növények megbecsüléséről szól, mint amilyen a szőlő is, hanem nanotechnológiai termékek fejlesztése révén a szőlő értékláncának bővítéséről is. Ennek eredményeként fellendül a helyi gazdaság, több munkalehetőség születik, emellett csökken a borkészítés során keletkező nagy mennyiségű hulladék okozta környezetszennyezés mértéke is. ➤

<http://www.enicbcmmed.eu/projects/bestmedgrape>

Hulladékmentes folyók egy tiszta Fekete-tengerért

Vajon az ún. „3R” (reduce, reuse, recycle, azaz csökkentés, újrafelhasználás, újrahasznosítás) elv alkalmazása a szilárd hulladékok esetén megoldást nyújthat a Fekete-tenger megmentésére? Ez a medence Európa legszennyezettebb tengere az úszó hulladék tekintetében. A tengerbe áramló hulladékot csaknem teljes egészében a műanyag zacskók és üvegek teszik ki, amelyek a Fekete-tengert két leginkább szennyező fő folyó, a grúziai Rioni és a moldovai Prut folyók menti területekről származnak. Mivel a vízparti területek gyakran illegális szeméttelakókként működnek, a vízszint megemelkedésével a part menti hulladék a folyókba kerül, onnan pedig a tengerbe.

Így a hulladékcsökkentés egyik legfontosabb tényezője a folyóparti műanyagszemét eltávolítása és újrahasznosítása. Grúzia, Moldova és Románia ezért közös, Hulladékmentes folyók egy tiszta Fekete-tengerért címet viselő projektbe kezdett azzal a céllal, hogy hatékony hulladékgazdálkodási gyakorlatokat vezessenek be a Fekete-tenger környéki folyóknál élő közösségekben.

A 2014-2020-as időszakban az ENI CBC Fekete-tenger medence programmal körülbelül 1 millió EUR-t fordít városi zöldhulladék-komposztálás végrehajtására Kutaisziben (Grúzia), elektronikus berendezések hulladékai önkormányzati gyűjtésének bevezetésére Ungheni-ben, illetve a műanyag hulladékok helyszínen történő elkülönítésére Potiban (Grúzia).

Egy előző projekt eredményeiből kiindulva a kezdeményezés felhívja a figyelmet a helyi közösségekben a hulladékgazdálkodás modern megközelítési módjaira oktatási programok, szemétszedési események és képzések keretein belül.

<https://wmp.ge/wmp2/>

HATÁRON ÁTNYÚLÓ INFRASTRUKTÚRÁK DÉL-KELET FINNORSZÁG ÉS OROSZORSZÁG

Jobb tengeri összeköttetések az emberek és az áruk érdekében

Habár HaminaKotka, Finnország legnagyobb teherkikötője kulcsfontosságú a transeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) balti-tengeri térségében, nincs elég eszköze arra, hogy megbirkózzon a nagy utasforgalommal. A part másik oldalán – mintegy 250 km-re tőle – található az oroszországi Szentpétervár kikötője, amely ennek az ellenkezőjével küzd: nincsenek megfelelő, szakosodott létesítményei ahhoz, hogy nagy mennyiségű nehézgépjárművet és árut fogadjon. A kis távolság ellenére nincs rendszeres nemzetközi kompjárat a két kikötő között. Ez a probléma pedig torlódást okoz az emberek és az áruk hatékony szállításánál, ami negatívan befolyásolja mindkét ország gazdaságát.

A jelenlegi, 2014-2020-as finanszírozási időszakban az EU – Oroszországgal és Finnországgal közösen – több mint 4,5 millió EUR-t fordít a Dél-Kelet Finnország-Oroszország Európai Szomszédosági Támogatási Eszköz határokon átnyúló együttműködési programra két nagyszabású infrastrukturális projekt keretén belül (KOTKA PAX és Multipass Port) a tengeri

kikötőknél található határátkelőhelyek fejlesztése, valamint az Oroszország és Finnország között zajló teher- és utasforgalom növelése céljából.

Az elképzelés szerint a Balti-tenger mindkét oldalán szükség lesz munkálatokra: Finnországban új terminált és ellenőrzési pontot valósítanak meg biztonságos és időtakarékos vámkezelési és határ-ellenőrzési műveletek bevezetésével, míg az orosz oldalon új rakomány-ellenőrző eszközöket és felszereléseket helyeznek el. A program növeli mindkét tengeri kikötő kapacitását, illetve új teherszállító vállalatokat vonz be, hozzájárulva a turizmus fejlesztéséhez, valamint javítva a logisztikai műveleteket és a Balti-tenger medencéjének mobilitását. ■

<https://www.haminakotka.com>

<https://portspb.ru/en>

FI Campus 2019: előrettekintés 2021-re és a jövőre

A *fi-compass* legkiemelkedőbb rendezvényét, a FI Campus 2019-et 2019. december 4-5-e között tartották a belgiumi Brüsszelben.

A *fi-compass* az Európai Bizottság által az Európai Beruházási Bankkal partnerségben rendelkezésre bocsátott európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) keretében nyújtott pénzügyi eszközökre vonatkozó horizontális tanácsadási platform. Ez volt a harmadik, egymást követő FI Campus-esemény, amely idén több mint 400 szakembert vonzott az esb-alapok irányító hatóságaitól, a pénzügyi közvetítőktől és az esb-alapok pénzügyi eszközeiben részt vevő egyéb érdekelt felektől.

Az esb-alapok pénzügyi eszközei közé tartoznak többek között a hitelek, a garanciák, a saját tőke és a kvázi-sajáttőke. A közös rendelkezésekről szóló új rendelet (CPR) értelmében ezek továbbra is az esb-alapok fontos megvalósítási mechanizmusai lesznek a 2012-2027-es programozási időszakban. A FI Campus 2019 idejű rendezvényének jelmondata az „Előrettekintés 2021-re és a jövőre” volt, és változatos programmal várta a résztvevőket, többek között:

- › átfogó és interaktív tájékoztató találkozók a javasolt új CPR-ral és az InvestEU programmal kapcsolatban;
- › műhelytalálkozók az esb-alapok pénzügyi eszközeihez kapcsolódó horizontális témákban, mint például az állami támogatás, valamint az ellenőrzés;

- › az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és a Kohéziós Alap (KA) pénzügyi eszközeivel kapcsolatos esettanulmányok a különböző ágazatokból, például a városfejlesztés, a kkv-k versenyképessége, valamint a kutatás-fejlesztés és innováció (K+F+I) terén;
- › párhuzamos ülések az Európai Szociális Alap (ESZA), az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) keretében rendelkezésre álló pénzügyi eszközökről.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Az Európai Bizottságnak a FI Campus 2019 során elhangzott prezentációival kapcsolatos kérdéseivel írjon a következő e-mail-címre:

REGIO-B3-FINANCIAL-INSTRUMENTS@ec.europa.eu

Az esemény prezentációi a FI Campus 2019 eseményoldalán érhetők el:

<https://bit.ly/2Na2V8E>

FI CAMPUS 2019: AZ ESB-ALAPOK PÉNZÜGYI ESZKÖZEI POZITÍV HATÁSÁNAK BEMUTATÁSA

A **fi-compass Showcase 2019** kampány az egész EU területéről mutat be történeteket az esb-alapok pénzügyi eszközeihez és a támogatott projektekhez kapcsolódóan. A 2019 nyarának elején elindított kampány fő célkitűzése az esb-alapok pénzügyi eszközei által a helyszínen elért pozitív hatások bemutatása. A Showcase keretében beküldött történetek közül az előválasztáson túljutott első tízet mutatták be a FI Campus 2019 keretében. Az esemény során a FI Campus résztvevői szavazhattak a kedvenc történeteikre, a nyertesek pedig a *fi-compass Showcase 2019.* évi díját vihették magukkal.

A FI Campus 2019 résztvevői felfedezik a fi-compass Showcase 2019 kiállítását

Három nyertes történet a FI Campus 2019 keretében

A szlovák vállalkozások a beruházásokra építenek

Szlovákiában négy úttörő vállalat az esb-alapok által társfinanszírozott magántőke-befektetéseket használt szolgáltatásai bővítésére és új termékek kifejlesztésére.

- A Boataround egy hajó- és jachtbérlési weboldal. Több mint 30 alkalmazottja van, és nonstop ügyfélszolgálatot biztosít. A beruházásokat képzésre, marketingre és termékfejlesztésre fordították.
- A GA Drilling új plazmatechnológiát dolgozott ki, amelynek révén a fúrás egyszerűbb, gyorsabb és olcsóbb.
- A KOOR energetikai szolgáltatásokat nyújtó vállalat, amely környezetbarát módszerek alkalmazásával javítja az épületek energiahatékonyágát.
- A GreenWay több mint 250 elektromos töltőállomást működtet Szlovákiában és Lengyelországban. A tervek szerint a beruházások és az Európai Beruházási Banktól kapott hitel segítségével 800 töltőállomást telepítenek.

➤ <https://bit.ly/2uxenF2>

Szórakozás és játékok Bulgária fővárosában

Bulgáriában három, egymással összekapcsolt városfejlesztési projekt keretében 10 hektár terület éledt újra az ország fővárosában, Szófiában. A helyiek és a turisták özönlenek az új, sportolási és szórakozási lehetőségeket kínáló központba, amely kiváló példa a városfejlesztési alapok használatának integrált megközelítésére.

A sportkomplexum és az azt körülvevő Vazrazdsane Park a JESSICA kezdeményezéstől (fenntartható városfejlesztési beruházásokat támogató közös európai kezdeményezés) kapott hitelt. Kosárlabda-, futball- és röplabdapályákat alakítottak ki. Az esb-alapok pénzügyi eszközei a park bővítését is finanszírozták, ideértve öt kültéri és egy beltéri úszómedence kiépítését is. A medencékben természetesen előforduló, melegített ásványvizet használnak, és a fogyatékosokkal élők számára is hozzáférhető.

➤ <https://bit.ly/37Mgpzo>

Szczecin renovált vágóhídja a városi rehabilitáció élén

Lengyelországban egy 19. századi vágóhidat alakítottak át, amely most a „Régi Vágóhíd” néven Szczecin város üzleti és kulturális központjává vált. Helyreállították az épület eredeti jellegét, és ezzel párhuzamosan az Európai Beruházási Banktól kapott hitellel modernizálták a létesítményeket. A projekt elősegítette a környező terület további rehabilitációját.

Az évek óta elhanyagolt ipari földterületen lévő épületben most egy étterem, egy könyvesbolt és irodák találhatóak, ideértve egy nemzetközi logisztikai vállalat irodáját is. Modern kulturális létesítményei közé tartozik a játszótér, a galéria és a teljes mértékben felszerelt, bérelhető tárgyalóterem.

➤ <https://bit.ly/2FwuFQy>

Jonathan Dennes, a Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságának Pénzügyi eszközök és kapcsolattartás a nemzetközi pénzügyi szervezetekkel nevű szolgálatának vezetője

Milyen benyomásokkal távozik a FI Campus 2019 rendezvényről?

A FI Campus 2019 résztvevőinek magas száma ismét igazolta, hogy mekkora az érdeklődés az esb-alapok pénzügyi eszközei iránt, és hogy az érdekelt felek szeretnék minél többet megtudni erről a témáról. Ez bizonyította, hogy a FI Campus egyértelműen az év egyik legfontosabb eseménye, és hogy az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank közötti, a *fi-compass* megvalósítására törekvő partnerség rendkívül erős. A *fi-compass* támogatja az irányító hatóságokat és a nemzeti fejlesztési bankokat és intézményeket abban, hogy a helyszínen valósítsák meg az esb-alapok pénzügyi eszközeit.

Mit várt a legjobban az idei év eseményei közül?

Az idei FI Campus rendezvényen elsősorban a 2021-2027-es programozási időszakra javasolt új keretszabályozás magyarázatára és az esb-alapok pénzügyi eszközeinek új megvalósítási lehetőségeire összpontosítottunk. Ennek során különböző érdekelt felek átfogó bemutatókat tartottak a javasolt új CPR-ről és az InvestEU programról. Az Európai Bizottság szakértői bemutatták az esb-alapok pénzügyi eszközeihez kapcsolódó kulcsfontosságú horizontális témákat, többek között az állami támogatást és az ellenőrzést. Végül pedig a *fi-compass* Showcase 2019 az esb-alapok pénzügyi eszközeinek új projektek megvalósításában megjelenő pozitív hatását bemutató történeteket vonultatott fel, amely az idei esemény ugyancsak fontos része volt.

Az idei FI Campus témája a 2021-re és a jövőbe történő előrettekintés – mi a véleménye az esb-alapok pénzügyi eszközeinek jövőjét illetően?

Azt gondolom, hogy fényes jövő elé nézünk. Az új keretszabályozási javaslatban jelentősen egyszerűsítettük a szabályokat, és több lehetőséget biztosítottunk az esb-alapok pénzügyi eszközeinek kreatív felhasználására. Például a vissza nem térítendő támogatások és a pénzügyi eszközök kombinációjával kapcsolatos egyszerűsített szabályok: ugyanazon projekt keretén belül most már kombinációk is lehetségesek. Ezenkívül beemeltük annak a lehetőségét is, hogy a kohéziós politika bizonyos erőforrásai hozzájáruljanak az InvestEU program tagállami részéhez. Ezek kiváló új lehetőségek arra, hogy projektek valósulhassanak meg a helyszínen. Általánosságban elmondhatom, hogy rendkívül optimista vagyok a jövőt illetően, és várakozással nézek a 2021-2027-es programozási időszak pénzügyi eszközei számának növekedése elé a megosztott irányítási programok és az InvestEU program keretén belül egyaránt. ■

Portugália innovatívabb, fenntartható gazdaságra áll át

Portugália stabil gazdasági fellendülését a 2010-2014-es hitelválság után az uniós támogatások, a strukturális reformok és a virágzó turizmus segítették elő. Az uniós beruházások kulcsfontosságú erőfeszítéseket támogatnak – például az innováció és a fenntartható fejlődés fellendítését – a hosszú távú jólét előmozdítása érdekében.

A Délnyugat-Európában található Ibériai-félszigeten elterülő Portugália 92 226 négyzetkilométert fed le, lakossága pedig 10,3 millió. Északon és keleten Spanyolország a szomszédja, a nyugati és a déli részén pedig lenyűgöző partvonallal büszkélkedhet, partjait az Atlanti-óceán hullámai mossák.

Az országhoz tartozik az Afrika északnyugati partjához közel lévő Madeira szigetecsoport, valamint az Atlanti-óceánban található Azori-szigetek.

Portugália 1986 óta az EU tagja, és 2010 és 2014 között súlyos hitelválságot élt át. Az Európai Unió és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) 78 milliárd EUR támogatási csomagja segítette az országnak a 2011-2013-as recesszióból való kilábalásban.

Portugália gazdasága azóta helyreállt: 2017-ben a GDP növekedése 3,5%-os volt – ez volt a legmagasabb szint 2000 óta –, 2018-ban pedig 2,4%-os.

2018-ban a portugál gazdaság legfontosabb ágazatai a következők voltak: nagy- és kiskereskedelem, közlekedés, szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (24,9%); közigazgatás, honvédelem, emberi egészség és szociális munka (19,1%); valamint az ipar (18,5%).

Az ország gazdasági fellendülését az erőteljes export és az ezt támogató virágzó turizmus is elősegíti: az elmúlt nyolc évben a nemzetközi látogatók száma egyre nőtt.

A gazdasági növekedés elősegítette az új munkahelyek létrehozását, hozzájárulva ahhoz, hogy 2018 negyedik negyedévében a munkanélküliségi ráta 7% alá csökkenjen, amely bőven az euroövezet átlaga alatt van, és összhangban van a válság előtti szinttel (lásd: az Európai Bizottság Portugáliáról szóló, 2019-es országjelentését). Ezenkívül Portugália folyamatosan javítja a makrogazdasági egyensúlyhiányait, és a jelentés azt is megjegyzi, hogy az államháztartás is folyamatosan javul.

Vannak azonban még problémák. A jelentés megjegyzi ugyan, hogy 2019 első felében a gazdasági növekedés meghaladta a várakozásokat és a növekedést „élénk beruházások” segítették elő, a Bizottság előrejelzése szerint a növekedés várhatóan mérséklődik: 2019-ben valószínűleg 2%-kal, 2020-ban és 2021-ben pedig 1,7%-kal.

Az államadósság és a magánszektor adósságai – valamint a külföldi adósság – még mindig jelentősen a meghatározott referenciaértékek fölött vannak, állapítja meg a jelentés. Ezenkívül az innovációba, az erőforrás-hatékonyságba, a munkaerőképzésbe, az infrastruktúrába és a modern foglalkoztatáspolitikába történő állami és magánberuházás növelése megerősítené Portugália hosszú távú fenntartható növekedési potenciálját.

A munkavállalók alacsony készségi szintje – különösen a digitális területen – akadályozza a beruházásokat és a termelékenység növekedését, ehhez pedig hozzájárul a jövedelmi egyenlőtlenség és szegénységi arány azok körében, akik az uniós átlagon felül dolgoznak. A Bizottság azt is megjegyezte, hogy az elégtelen szállítási és vasúti infrastruktúra megnehezíti az exportorientált vállalkozások számára, hogy élvezzék az EU egységes piaca által biztosított előnyöket.

A pénzeszközök elősegítik az innovációt

Ebben az összefüggésben az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) kulcsfontosságú szerepet töltenek be abban, hogy áthidalják Portugália legfontosabb strukturális korlátait a növekedés és a foglalkoztatás terén.

A beruházásokat négy tematikus terület köré szervezték: versenyképesség és nemzetközivé válás; humán tőke; társadalmi befogadás és foglalkoztatás; valamint fenntarthatóság és az erőforrások hatékony felhasználása.

A cél a versenyképesség fellendítése a forgalmazható áruk és szolgáltatások termelésének ösztönzésével, a foglalkoztatás támogatása különösen a fiatalok körében, a készségek és a szakképzettség bővítése, a szegénység csökkentése, a közgazdasági korszerűsítése, valamint az energiahatékonyság előmozdítása.

Különösen fontos kiemelni az esb-alapok hatását az innováció előmozdításában, figyelembe véve, hogy milyen kulcsfontosságú szerepet játszottak abban, hogy áthidalják Portugália versenyképessége és fenntarthatósága előtt álló akadályokat.

A jelenlegi, 2014-2020-as időszakban a Kohéziós Alapok 57%-át programozták át – a gazdaságpolitikák EU-szerte történő koordinációjának keretrendszerét biztosító – európai

szemeszterrel való összehangolás érdekében, amelyet a versenyképességre és a fenntartható fejlődésre (38% és 19%) fókuszáló projekteknek osztottak ki.

2019 szeptemberének végére ez több mint 3000 kutatási-fejlesztési és tudástranszferrel kapcsolatos projektet támogatott, és több mint 97 000 tonna szén-dioxid-egyenértéket jelent, hozzájárulva Portugália üvegházhatásúgáz-kibocsátásának becsült éves csökkenéséhez.

Rivaldafényben a fenntarthatóság

Folynak az előkészületek arra vonatkozóan, hogy a 2021-2027-es programozási időszak kezelje Portugália fennmaradó kihívásait, és előre tudja jelezni azokat, amelyek az elkövetkező évtizedben különösen fontosak lesznek – az éghajlatváltozás és az energiarendszer átalakítása, a digitalizálás, a globalizáció és a Portugália népességelöregedéséhez kapcsolódó demográfiai fenntarthatóság. A belső kohézió és az összes terület részvétele a fejlesztési folyamatban ugyancsak fókuszpontban lesz.

Ennek megfelelően a 2021-2017-es programozási időszak alapja az a fő célkitűzés lesz, hogy Portugália közelítsen az uniós átlaghoz. Ezt európai szintű, meglévő gazdaságpolitikák koordinációs mechanizmusainak keretén belül hajtják végre a Portugália 2030 stratégia alapján, amelyet négy prioritást élvező menetrend köré építenek fel.

Az első az emberekhez kapcsolódik, a demográfiai kihívásokra reagál, és a befogadás növelésére, valamint az egyenlőtlenség csökkentésére összpontosít. A második középpontjában az innováció és a képzések szerepelnek a fejlesztést elősegítő tényezőkként. A harmadik célja egy külsőleg versenyképes és belsőleg összetartó ország előmozdítása, míg a negyedik a fenntarthatóság és a természeti erőforrások újrafelhasználásának biztosítását célozza. ➤

A versenyképesség a fenntarthatóság mozgatórugója

A *Panorama* magazin Jaime Andrez, a COMPETE 2020 igazgatótanácsának elnökét kereste fel, hogy számoljon be a program Portugália jelenlegi és jövőbeni szakpolitikai prioritásaira gyakorolt hatásairól.

A COMPETE 2020 a jelenlegi programozási időszakban Portugália legnagyobb programja, amely három alapot (ERFA, ESZA és KA) foglal magában. Mi a véleménye, e versenyképességet támogató eszközök mely eredményei a legjelentősebbek az ország gazdasági és társadalmi struktúrája tekintetében?

A versenyképesség és nemzetköziesítés tematikus operatív program (COMPETE 2020) a Portugália 2020 versenyképesség és nemzetköziesítés tematikus prioritás (2014-2020) része, amelyet 2014. december 16-án hagyott jóvá az Európai Bizottság. A COMPETE 2020 költségvetése 6,2 milliárd EUR, amelyből 4,4 milliárd EUR-t az ERFA, ESZA és a Kohéziós Alap finanszíroz, a fennmaradó 1,8 milliárd értékű összeget pedig nemzeti finanszírozás biztosítja.

A COMPETE 2020 hatéves működése során 11 169 pályázatot fogadott be, és 6327 projektet támogatott a hozzávetőlegesen 8 milliárd EUR értékű támogatható beruházásból mintegy 2 milliárd EUR értékű ösztönzővel.

A COMPETE 2020 legfőbb mozgatórugói a vállalati ösztönzőrendszerek, különösen azok, amelyek a kkv-k innovatív termelő beruházásait célozzák. A program emellett jelentősen hozzájárult a vállalati kutatás-fejlesztés, valamint a vállalati kutatással és innovációs rendszerekkel foglalkozó szervezetek közötti együttműködés ösztönzéséhez, előmozdítva a tudástranszfert és az újrafelhasználást.

A gazdasági növekedés és a munkahehelyteremtés megszilárdítása a portugál kormány legfőbb kihívásai, és főként a nemzeti vállalatok versenyképességének és innovációjának növekedésétől függ.

A Portugália 2020 értékelési terv részét képező, az európai strukturális és beruházási alapok üzleti teljesítményre gyakorolt hatásának értékeléséről szóló tanulmány („Avaliação do Impacto dos Fundos Europeus Estruturais e de Investimento no Desempenho das Empresas”) rámutat az ösztönzőrendszerek hatékonyságára az előző programozási időszakban. Rávilágít továbbá ezek kedvező hatására többek között a befektetés, a humán erőforrások képesítése,

“Napjainkban a versenyképesség és a fenntarthatóság fogalma egyre szorosabban összefügg.”

az innováció, a nemzetköziesítés és a vállalati versenyképesség területein működő, támogatott vállalatok fejlesztésében.

Hangsúlyozza a COMPETE 2020 következő eredményeit is: fokozott beruházás a vállalati K+F-be; az aktuális társadalmi kihívások kezelése céljából benyújtott projektek száma, különösen az éghajlat-politikai fellépések területén; valamint a közszolgáltatások online hozzáférhetősége a polgárok és a vállalatok számára. Az üzleti projektek eredményeképpen várhatóan 41 000 munkahely jön létre, a bruttó hozzáadott érték 77%-kal, az üzleti forgalom 55%-kal, a nemzetközi forgalom pedig 72%-kal növekedhet. Ezek a számok egyértelműen fokozott termékérték-intenzitást, exportintenzitást és magasabb munka-termelékenységet jeleznek.

Mely stratégiai területeket határozták meg a COMPETE 2020 jövőbeli prioritásaiként?

A jelenlegi prioritások és stratégiai területek összhangban állnak a jövőbeliekkel,

és szükségszerűen igazodni fognak a digitális transzformációhoz, illetve a digitális fejlemények által a nemzeti gazdaság terén teremtett lehetőségekhez és kihívásokhoz. A vállalatok, a központi kormányzati szervek és – a vállalkozói szövetségekhez hasonló – egyéb releváns szervezetek részvételével járó, támogatott projektek megfelelnek annak az innovációs követelménynek, amely a szóban forgó stratégiai tervezést fémjelzi.

Amint azt már korábban megjegyeztem, a társadalmi – különösen az éghajlat-politikai – kihívások is a COMPETE 2020 szakpolitikai eszközeinek prioritását képezik.

Noha a környezetvédelmi aggályok és a fenntartható fejlődés az emberiség legfőbb kihívásai, nagyszerű lehetőséget is jelenthetnek a vállalatok számára, amelyek kulcsfontosságú szerepet játszhatnak e területen. Évszázadok óta úgy tűnik, hogy a gazdasági növekedés a kiapadhatatlannak tekintett természeti erőforrások felhasználásával jár. Ez azonban erőforrásválságot és magasabb árakat eredményezett. Ha nem sikerül kezelnünk ezt a

problémát, különösen a COMPETE 2020 által támogatott projektek során, középtávon a világ és az ökoszisztémák jelenlegi formája eltűnésének tanúi lehetünk. Ezt nem engedhetjük meg: nem létezhet gazdasági növekedés és versenyképesség az erőforrások kiegyensúlyozott felhasználása nélkül.

Napjainkban a versenyképesség és a fenntarthatóság fogalma egyre szorosabban összefügg. A következőkhöz hasonló, egyéb elképzeléseket is magában foglalja: körforgás, fenntarthatóság vagy életképesség, digitalizáció, képzettséget igénylő és megfelelően megfizetett foglalkoztatás, az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos társadalmi elégedettség, amelyek mennyiségét, árát és minőségét a fogyasztói igények határozzák meg.

A versenyképesség fenntarthatóságot, a fenntarthatóság pedig versenyképességet is jelent! ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://www.compete2020.gov.pt/>

A POSEUR prioritásként kezeli a fenntarthatóságot és az éghajlatváltozást

Helena Pinheiro de Azevedo, a POSEUR irányító hatóságának elnöke számolt be a *Panorama* magazinnak arról, hogyan veszi fel a küzdelmet Portugália a fenntarthatóság és az éghajlatváltozás kihívásaival.

Milyen módon hajtja végre a fenntartható fejlesztési és az éghajlatvédelmi menetrendet a fenntarthatóságra és az erőforrások hatékony felhasználására irányuló operatív program (POSEUR), és milyen eredményekre számítanak 2023-ig?

A POSEUR a Kohéziós Alap támogatása révén széles körű beavatkozásokat biztosít a fenntarthatóság és az éghajlatvédelem terén, többek között jelentősen hozzájárul a következő tematikus célkitűzésekhez: 4. cél – Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdasági modellre való áttérés támogatása valamennyi ágazatban; 5. cél – Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása; valamint 6. cél – A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása.

A második kérdésre válaszolva, hogy mire is számíthatunk 2023-ig a különféle beruházási prioritásokkal kapcsolatban, fontos kiemelni az éghajlatváltozás mérsékléséhez való igencsak jelentős hozzájárulást a szén-dioxid és az egyéb üvegházhatású gázok kibocsátásának

csökkentését célzó számos intézkedés révén. A 2023-as célkitűzés 124000 tonna CO₂-egyenértéknek megfelelő éves csökkentés. Ez a számérték pedig a megújuló forrásokból származó energiatermelési kapacitás megerősítésére, a központi közigazgatási épületek energiahatékonyságának növelésére, valamint a fenntarthatóbb városi mobilitásra, a fosszilizűzelőanyag-fogyasztás csökkentésére, illetve a tiszta tömegközlekedés használatának az egyéni gépjárműhasználat redukálásával egyidőben történő növelésére irányuló beruházási támogatás eredménye lesz majd.

Meg kell itt említenünk továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási (CCA) programból származó támogatást, valamint az éghajlattal nagy mértékben összefüggő kockázatok megelőzését és kezelését is. A céljaink a következők: az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló terveknek a teljes ország területére történő kiterjesztése, az alkalmazkodási intézkedések végrehajtása, figyelemfelkeltés a lakosság körében és a partvédelemre irányuló releváns beruházások, valamint a területet leginkább érintő kockázatok – különösen az erdőtü-

“ A POSEUR a Kohéziós Alap támogatása révén széles körű beavatkozásokat biztosít a fenntarthatóság és az éghajlatvédelem terén.”

zek és az árvizek – megelőzése. A projekt végére a beavatkozás várhatóan 75 kilométeres hosszúságú partvonalon nyújt védelmet a polgárok és az áruk számára, ezáltal az ország lakosságának 80 %-át védve az erdőtüzekkel szemben.

Végül pedig meg kell említeni a POSEUR környezetvédelemre és az erőforrás-hatékonyság előmozdítására irányuló támogatását is. Idetartoznak azok a különféle területeken eszközölt beruházások is, amelyek hozzájárulnak a körforgásos gazdasághoz, így például a városi hulladék újrafeldolgozási kapacitásának növelése (+230000 tonna/év), a vízellátás (1,8 millió polgármak jut jobb vízellátás) és a szennyvíztisztító rendszerek (1,6 millió polgár a szennyvíztisztító rendszerek javításával) minőségének és fenntarthatóságának megerősítése. Ezen intézkedések a környezet minőségének javítását és a természeti erőforrások megőrzését, valamint az éghajlatváltozás miatt szintén veszélyeztetett biológiai sokféleség és ökoszisztémák védelmét is szem előtt tartják.

Melyek Portugália szempontjából a jövőbeni prioritások ezeken a területeken?

A fenntarthatóság és az éghajlatvédelem a jelenlegi és jövőbeni legfőbb nemzeti prioritások, amint az a 2030-as Nemzeti Energiagazdálkodási és

Éghajlatvédelmi Tervben, valamint a 2050-re vonatkozó Karbonsemlegességi Ütemtervben is megfigyelhető. Ezek a 2019-ben jóváhagyott stratégiai nemzeti dokumentumok integrált cselekvési tervet határoztak meg, amelyben a központi stratégiai célkitűzés a karbonsemlegesség 2050-re történő elérése Portugáliában. Ez a cselekvési terv számos egyéb intézkedés mellett a következőket foglalja magában: a vilamosenergia-termelés széntelenítése, az energiahatékonyság növelése a gazdaság valamennyi ágazatában, az energiatermelés decentralizálása, a lakossági ágazat és a közszektor széntelenítése, végül pedig a mobilitás dekarbonizációja és a tömegközlekedés előnyben részesítése.

Sürgős fellépésekre van szükség az éghajlatváltozás és annak hatásai elleni küzdelemben is, többek között az éghajlatváltozással összefüggő kockázatokkal szembeni ellenálló képesség és alkalmazkodási kapacitás fejlesztésére, az éghajlat-politikai intézkedések nemzeti szakpolitikákba, stratégiákba és tervezésbe történő integrálására, az oktatás javítására, a figyelemfelkeltésre, a humán és intézményi kapacitás fejlesztésére az éghajlatváltozás mérséklése, az ahhoz történő alkalmazkodás, a hatások csökkentése és a korai előrejelző intézkedések tekintetében.

A 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó kohéziós politika keretében nyújtott finanszírozás tekintetében az Európai Bizottság a 2. stratégiai célkitűzésbe belefoglalja a fenntarthatóságra és az éghajlatvédelemre irányuló támogatás folyamatosságát és bővítését is. Ennek általános céljai a zöldebb és karbonszegényebb Európához való hozzájárulás, továbbá a tiszta és méltányos energiára, a zöld és kék beruházásokra, a körforgásos gazdaságra való áttérés, valamint a változáshoz történő alkalmazkodás és a kockázatmegelőzés. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

<https://poseur.portugal2020.pt/en/>

FARO-OLHÃO SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEPE ÉS OLHÃO LIFTRENDSZERE

A projekt során új szennyvíz-elvezetési infrastruktúrát építenek ki a régióban, ezzel számos környezeti problémát megkönnyítve, valamint hozzájárulva a helyi lakosság életminőségének és egészségének javításához. A Kohéziós Alap 18,5 millió EUR értékben járul hozzá a 21,8 millió EUR értékű beruházáshoz a települési szennyvíz kezeléséről szóló, 1991. május 21-i, 91/271/EGK tanácsi irányelvvel összhangban.

A projekt célja, hogy fejlessze Algarve régió alapvető szennyvíz-elvezetési rendszerét azzal, hogy megteremti a víz minőségének és a meglévő vízi erőforrások állapotának javításához szükséges feltételeket. Ezenkívül az elvégzett munkálatok segítenek a Ria Formosa természetvédelmi park biodiverzitásának védelmében, fellendítve a régió gazdaságát, amely nagy mértékben a turizmusra épül. Ehhez hasonlóan a tengerpartok és a fürdővizek minősége, valamint a regionális termékek, többek között a Ria Formosából származó tengeri eredetű élelmiszerek is javulnak.

A munka során városi szennyvíztisztító létesítményeket építenek, amelyek a legmodernebb biológiai szennyvíztisztítási technikákat használják. A beruházás befejeződött, jelenleg a projekt tesztelése és a műveletek induló szakasza van folyamatban.

A CALHETA VÍZERŐMŰ BŐVÍTÉSE

Madeira szigetének villamosenergia-hálózata elszigetelt és kicsi, és az alacsony fogyasztási időszakokban (pl. éjszaka) előállított megújuló energia egy része nem exportálható vagy tárolható, így elvesztődik.

A Calheta vízerőmű bővítésének célja nemcsak a vízenergia-termelés növelése az új üzemben, hanem a villamosenergia-tárolására szolgáló infrastruktúra létrehozása is. A rendszer része a villamosenergia-előállítás, valamint a víz felfogása, tárolása és szivattyúzása. A cél a tartalék kapacitás megerősítése és az időszakosan megújuló (pl. szél- és napenergia) energiaforrásokból származó energia felhasználása. Ez hozzájárul a fosszilis energia-termelésének csökkentéséhez, növelve a villamosenergia-rendszer stabilitását, és megbízhatóbbá téve a sziget villamosenergia-ellátását.

A régió megújulóenergia-termelési kapacitásának növelésén kívül a projekt hozzájárul Madeira fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentéséhez, következképpen csökkentve a CO₂-kibocsátást 2020-ig a nemzeti és az uniós célkitűzésekkel összhangban.

Ezt a nagyprojektet a Kohéziós Alap 45 millió EUR értékű beruházással támogatja. A munkálatok előrehaladott szakaszban tartanak, a működés várhatóan 2020 első hónapjaiban kezdődik.

A COIMBRA-HÍD/-GÁT VÍZTÁROZÓ KOTRÁSA ÉS A MONDEGO FOLYÓ JOBB OLDALI PARTSZAKASZÁNAK SANTA CLARA-HÍD ÉS A COIMBRA-HÍD/-GÁT KÖZÖTTI STABILIZÁCIÓJA

Az éghajlatváltozás jelentős változásokat hozott Portugália éves csapadékciklusában: szárazságok és súlyos esőzések váltják egymást, és néha szélsőséges esőzések lépnek fel.

Coimbra városát ciklikusan érinti a Mondego folyó áradása, különösen a 2016 januárjában és februárjában bekövetkezett árvizek. Ebben az időszakban a folyó korábban nem tapasztalt szintre duzzadt, veszélybe sodorva a polgárok biztonságát, valamint veszélyeztetve az állami és magántulajdont, különösen a város történelmi örökségét.

Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az árvíz kockázatok értékeléséről és kezeléséről szóló, 2007/60/EK irányelve értelmében és 22 kritikus árvíz kockázati területnek az európai vízügyi információs rendszerben (Water Information System for Europe, WISE) történő azonosítását követően végrehajtották a kockázati és árvízkezelési terveket, meghatározva az árvízvédelem során végrehajtandó strukturális intézkedéseket.

A Mondego folyóval kapcsolatos egyik ilyen intézkedés a Coimbra-híd/-gát víztározó kotrása volt. Következésképpen jóváhagyták a Coimbra-híd/-gát víztározó finanszírozását: a várt teljes beruházási költség 12 millió EUR volt, és ebből a Kohéziós Alap 10,1 millió EUR értékű finanszírozást biztosít.

A projekt célja a hidrodinamikai feltételek javítása a lefutáshoz és nagyobb vízszlop létrehozása a Mondego folyóban. Ennek jelentős hatása lesz az árvizek megelőzésére és mérséklésére Coimbra városában és a környező régióban. A munkálatok várhatóan 2020 végéig tartanak.

ZÖLD VÁROSI ÉLET

A COMPETE 2020 támogatásával a Green Urban Living projekt célja egy új zöld tető- és homlokzatrendszer kifejlesztése, amely agglomerált duzzasztott parafából készül. A projekt célkitűzése a fenntarthatóság növelése, az erőforrások megőrzése, az épületek energiahatékonyságának javítása és az éghajlatváltozás hatásainak mérséklése a városi térségekben.

Az R&TD ösztönzési rendszer részeként társfinanszírozott projekt körülbelül 412 000 EUR értékű befektetést kapott, amelyből az Európai Regionális Fejlesztési Alap hozzájárulása körülbelül 260 000 EUR volt. Carlos Oliveira e Silva projektvezető hangsúlyozta, hogy a COMPETE 2020 támogatása elengedhetetlen volt, mivel ez bocsátotta rendelkezésükre a kutatáshoz, a laboratóriumi vizsgálatokhoz, a felszerelésekhez és a valódi tesztekhez használt prototípusokhoz szükséges erőforrásokat, amelyek mind hozzájárultak a projekt sikerességéhez.

NANOCLEANLEATHER

A Nanocleanleather projekt célja egy olyan bőrfajta kifejlesztése, amely szennyeződésmentes (portaszító és könnyen tisztítható), illetve öntisztuló tulajdonságokkal rendelkezik (fotokatalitikusan elpusztítja a bőr felületén található szennyeződések), és amellyel az autóipar igyekeznék megcélozni (különösképpen üléshez, kormányon, a műszerfalon és az ajtópaneleken való felhasználás céljából) nanoszerkezetű adalékanyagok hozzáadásával.

A projekt egyrészt szeretne kielégíteni a bőrpar igényét egy új bőrtípusra, amely jobb bőrtisztító tulajdonságokkal rendelkezik, hatékonyabb és tartósabb, miközben megőrzi természetes küllemét. Másrészt a szponzorral, a Couro Azul (Blue Leather) vállalattal

összhangban a projektcsapat törekedett a vasúti és légi közlekedési szektorok igényeinek kielégítésére is, ahol ezek a tulajdonságok még fontosabbak, figyelembe véve a gyakoribb és szorosabb ütemű tisztítást a gépjárműiparhoz képest.

A NanoCleanLeather projektet a COMPETE 2020 társfinanszírozta az R&TD ösztönző rendszer keretén belül a kopromóció területén. A mintegy 459 000 EUR értékű beruházásból 330 000 EUR az Európai Regionális Fejlesztési Alapból származik.

<https://bit.ly/2FAC5XO>

AORP – PORTUGUESE JEWELLERY NEWBORN, AVAGY AZ ÚJJÁSZÜLETETT PORTUGÁL ÉKSZERGYÁRTÁS

A projekt fő célja a portugál ékszergyártás kiviteli potenciáljának megszilárdítása és a globális piacon való láthatóságának növelése volt.

Az AORP – a Portugál Ékszer- és Karórákészítő Egyesület – létrehozta a Portuguese Jewellery Newborn nevű márkát a nemzeti ékszergyártásban alkotó legújabb tehetségek támogatására. Az elgondolás a tradicionális ágazat újbóli feltalálása volt egy egyedi promóciós márka égisze alatt, amely képviseli az új nemzeti tervezők kreativitását és munkáját.

A felkínált lehetőségeknek köszönhetően a portugál ékszerek vonzó ékszereket és innovatív vállalkozási modelleket hoztak létre az új ékszertervezők (Newborn) és a hagyományos vállalatok körében egyaránt, ezzel meghatározva azokat a megfelelő csatornákat, amelyek az ágazatot új szintre emelhetik.

A nemzetköziesítést érintő, kollektív kezdeményezések támogatórendszere részeként társfinanszírozott projekt körülbelül 556 000 EUR értékű befektetést kapott, amelyből az Európai Regionális Fejlesztési Alap mintegy 473 000 EUR értékű finanszírozást biztosított.

<https://bit.ly/2QFoCzP>

R4TEXTILES

A R4Textiles projekt – a Tenowa szövetmárka kidolgozója – olyan kutatási stratégiát részesített előnyben, amely a fenntartható szakpolitikák alkalmazását eredményezte a környezeti hatások csökkentése érdekében.

Napjaink környezetvédelmi tudatosságának jegyében a Riopelle-Têxteis SA, Portugália egyik legrégebbi textilgyártója elkötelezte magát egy olyan kutatási stratégia és fenntartható szakpolitika mellett, amellyel csökkenthetők a környezeti hatások. A projekt a textiltermékek, az agrár-élelmiszeripari hulladékok és egyéb, földrajzilag közel fekvő agrár-élelmiszeriparból származó melléktermékek visszanyerésén és újrafelhasználásán alapul.

A Rebirth of Textiles (magyarul: a textil újjászületése) márka neve alatt futó Tenowa a Riopelle védjegye a projekt által kifejlesztett összes termékre vonatkozóan. A körforgásos gazdaság kontextusában a R4Textiles projektet a COMPETE 2020 társfinanszírozta a Kutatási és Technológiai Fejlesztések (R&TD) Ösztönző Rendszer keretén belül, és mintegy 978 000 EUR értékű beruházásra volt jogosult, amelyből 602 000 EUR az Európai Regionális Fejlesztési Alapból érkezett.

<https://bit.ly/3020fiC>

A PANORAMA
MAGAZIN
örömmel fogadja
az Ön írását is!

A *Panorama* magazin „Személyes tapasztalatok” című rovatában helyi, regionális, országos és európai érdekelt felek vázolják a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó eredményeiket, valamint elmondják véleményüket a 2020 utáni kohéziós politikával

kapcsolatos jelenlegi és kulcsfontosságú vitákról. A *Panorama* örömmel fogadja az olvasók saját nyelvén készült írásait, amelyek közül néhányat következő számainkban megjelentetünk. Lépjen velünk kapcsolatba a **regio-panorama@ec.europa.eu** címen az iránymutatásokkal és határidőkkel kapcsolatos további információkért.

Körforgásos gazdaság Lisszabonban és a Tejo-völgyben

Az Európai Unió 2015-ben új intézkedéscsomagot fogadott el annak érdekében, hogy egyszerre segítse a tagállamokat a körforgásos gazdaságra való átállásban, fokozza a globális versenyképességet, a fenntartható gazdasági növekedést, valamint az új munkahelyek teremtését.

Teresa Almeida
A regionális fejlesztésért, körforgásos gazdaságért, innovációért, versenyképességért és együttműködésért felelős elnök

Ezzel összefüggésben Portugália 2018-ban elindította a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervét (PAEC), amely több intézkedést is magában foglal – ezek megtalálhatók a körforgásos gazdaságról szóló regionális menetrendekre való felkészülésben –, és amelyeket az öt Regionális Koordinációs és Fejlesztési Bizottság dolgoz ki.

A Regionális Koordinációs és Fejlesztési Bizottság által kidolgozott, Lisszabon és a Tejo-völgy körforgásos gazdaságára vonatkozó regionális menetrendjében (AREC-RLVT) bemutatott stratégiát nagyban segítették az alternatívákat, megoldásokat és prioritásokat kereső belső, ágazati és regionális metabolikai tanulmányok.

Az AREC-RLVT-terv egy stratégiai definíciós eszköz, amely segít a körforgásos gazdaság alapelveinek a régió üzleti és termelési szerkezetébe, a városok és városközpontok működésébe, illetve a regionális fejlődés elősegítésébe történő integrálásában. A PAEC-program szerkezetével összhangban ez volt a

terjesztési és népszerűsítő folyamatok kiindulópontja. A folyamat új, áramlásalapú megközelítést hozott létre a területi elemzésben, és hozzájárult a következő közösségi támogatási kereterv előkészítéséhez.

A körforgásos gazdaság regionális közpolitikákba való integrálásával a Regionális Koordinációs és Fejlesztési Bizottság által kidolgozott, Lisszabon és a Tejo-völgy körforgásos gazdaságára vonatkozó regionális terv célja a lineáris gazdaság feladása a 2020 és 2030 közötti időszakban felmerülő strukturális kihívások elkerülése és előrejelzése céljából. Ezek a kihívások többek között az éghajlatváltozás, a technológiai integráció, a demográfia és az erőforrások hiánya. ■

.....
TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

www.ccdr-lvt.pt

Hogyan serkentik a regionális gazdasági növekedést a saját tőkén alapuló pénzügyi eszközök?

Bár Európa nagy mennyiségű és kiváló minőségű kutatást végez, ez nem jelenti azt, hogy ezek a kutatások minden esetben a gazdaságot és társadalmat segítő termékekben és szolgáltatásokban kamatoznának.

Annak ellenére, hogy Európában él a legtöbb világszinten is legjobbként és innovatívként elismert tudós, ha induló innovatív vállalkozásokról, vagy még inkább ezek fellendítésének sikeréről van szó, jócskán Kína és az Amerikai Egyesült Államok mögött kullogunk.

Az induló innovatív vállalkozások induló tőkéje általában a 3F-nek (angolul: family, friends, fools; azaz család, barátok és balékok) nevezett körből érkezik, mielőtt találnának egy (vagy több) vagyonos magánszemélyt, aki(k) ún. üzleti angyalként segítik őket a vállalkozás kezdeti szakaszában. Ezek az üzleti angyalok a támogatásukat, szakértelmüket (és persze a pénzüket) kínálják a tőkéért cserébe.

Az üzleti angyalok ugyanakkor nagy kockázatot is vállalnak ezzel, és gyakran hatalmas veszteségeket könyvelnek el. Az Európai Bizottság által biztosított sajáttőke-alapú pénzügyi eszközöknek köszönhetően a közigazgatási szervek mérsékelhetik az üzleti angyalok által esetlegesen elszenvedett károkat, és növelhetik a befektetés mértékét.

Ez az összeg egy olyan állami- és magánbefektetési társfinanszírozási alap, amely segíti a nagy kockázatot jelentő

vállalatokat a korai időszakban. A közpénz megléte csökkenti az üzleti angyalok kockázatát, és a magánberuházások növelésére sarkallja a befektetőket.

Néhány irányító hatóság azonban tart a sajáttőke-alapú pénzügyi eszközöktől. Elvégre ha 40 és 50 millió EUR közötti értékben fektet be 20-30 vállalatba, abból valószínűleg 7-8 nagyvonalakban működik, 2-3 jól működik, és remélhetőleg egy nagyszerűen teljesít majd – a többi pedig bebukik, gyakran csőddel. A közigazgatási szervek szemszögéből nézve az adófizetők pénzét lényegében kidobjuk az ablakon. Az irányító hatóságok azonban gyakran nem veszik észre azt, hogy néhány vállalat hatása olyan meghatározó lehet az egész régió gazdaságára nézve, hogy a veszteségek ellenére is megérte befektetni ezekben.

Az Egyesült Királyságban 2002 és 2008 között a foglalkoztatás növekedésének mintegy fele a gyorsan növekvő vállalkozások csupán 6%-ának volt köszönhető. Ezek nem átlagos kisvállalkozások, hanem olyan tudásintenzív, magas kockázatot jelentő startupok, amelyek végül sikeresek lettek. Hasonlóképpen az egyesült államokbeli Kauffman Foundation tanulmánya szerint a legjobban teljesítő gyorsan növekvő vállalkozások 1%-a hozza létre a közvetlen új munkahelyek 10%-át és a közvetett új munkahelyek 40%-át. Tehát korántsem valamiféle elszállt startupolitikáról van szó, hanem munkahelyek és a jólét megteremtéséről!

A sajáttőke-alapú pénzügyi eszköz tehát mindenki számára előnyös. Lehetővé teszi, hogy a startup vállalkozások a korai

Luigi Amati
*A META Group vezérigazgatója
és a Business Angels Europe elnöke*

szakaszban szakértői tanácsokat és pénzügyi támogatást kapjanak egy tapasztaltabb üzleti angyaltól. Kialakítja az üzleti angyalok és más, a korai szakaszban befektető személyek üzleti hálózatát, akikhez később fordulni lehet a jövőbeli pénzügyi eszközökkel és kockázati tőkére vonatkozó kezdeményezésekkel kapcsolatban. És amikor felfedezik a következő 100 millió eurót érő vállalatot – vagy még jobb esetben egy igazi unikornist –, az sikert, munkahelyeket és gazdasági növekedést hoz a helyi közösségbe. ■

FOTÓKBAN ELMESÉLVE

A 2019-es Régiók és Városok Európai Hetén történt legfőbb események felelevenítése

A 17. Régiók és Városok Európai Hete több mint 9000 résztvevővel és 400 választott partnerrel – ideértve 21 bizottsági szolgálatot is – túlszárnyalta az eddigi legmagasabb részvételi arányokat.

Az eseményen közel 400 workshop, vita, kiállítás és hálózatépítési lehetőség tette lehetővé a résztvevők számára, hogy felfedezzék és megosszák a legjobban bevált módszereket arra vonatkozóan, hogy a régiók és városok hogyan működhetnek együtt az erősebb kohéziós politika érdekében.

Már most elkezdtek a következő Régiók és Városok Európai Hetének előkészületeit, amelyet 2020. október 12-e és 15-e között rendezünk meg (Önt is várjuk!).

Reméljük, hogy jövőre újból üdvözölhetjük a rendezvényünkön!

Agóra (Agora Village)

A fenntartható légkörben és környezetben létrehozott Agóra (Agora Village) a hálózatépítés központjává szolgált, lehetőséget biztosítva a látogatóknak arra, hogy az erre kijelölt területeken különféle workshopokon vegyenek részt, illetve hogy

az előadásokat fejhallgatók segítségével hallgassák meg, nem zavarva a többieket. Az Agóra továbbá 42 kiállítónak biztosított helyszínt, és az érdeklődők 11 régió ételkülönlegességeit kóstolhatták meg.

“ Az Agórán jó hangulatban eltöltött pillanatokhoz hasonló élmények mutatják meg igazán, hogy mit is jelent az egységes Európa kifejezés. ”

„Tetszett a helyszín, és nagyra értékelem a hálózatépítés lehetőségét.”

„Tökéletes volt, köszönöm, hogy részt vehettem az eseményen.”

„Boldog vagyok, hogy részt vehettem egy ilyen nagyszerű eseményen!”

A rendezvény lehetőséget biztosított a 70 országból rekordszámban érkező érdeklődők számára a különféle workshopokon, vitákon, kiállításokon és hálózati programokon való részvételre.

Az EWRC-t a „Régiók és városok, az EU jövőjének pillérei” című, magas szintű politikai vitával nyitották meg

Az eseményhez csatlakozva 26 tagállamból érkező 100 fiatal megválasztott politikus is képviseltette magát helyi és regionális szinten

Városi élő laboratórium: Olyan, a társalkotást elősegítő társasjáték, amelynek lényege, hogy a játékosok egy éghajlatához kapcsolódó kihívás témájában dolgozzanak ki egy történetet

Karl-Heinz Lambertz, a Régiók Bizottságának elnöke és Younous Omarjee, az Európai Parlament Regionális Fejlesztési Bizottságának kohéziós szövetséget népszerűsítő elnöke

A BoerenBruxselPaysans projekt hozzájárul ahhoz, hogy Brüsszel minden lakosa helyi, egészséges, minőségi ételhez jusson

Civil párbeszéd

A hagyományosabbnak mondható események mellett ebben az évben a Régiók és Városok Európai Hete vitával és workshopkal nyitotta meg a kapuit a polgárok előtt. Az eredmény körülbelül 100 fiatal polgár élénk eszmecseréje volt olyan, az Európai Unióval kapcsolatos témákról, mint például a polgárokhoz közelebb álló Európa, Európa jövője, a régiók és a városok szerepe, a zöldebb Európa vagy az intelligensebb Európa.

A médiaprogram

Habár nehéz volt túlszámolni a tavaly közzétett publikációk számát, a 2019-es médiaprogram továbbra is arra törekedett, hogy bemutassa a kohéziós politika Európa-szerte látható befektetéseinek eredményeit. A közzétett 36 cikk további bete-

kintést nyújtott a 2020 utáni költségvetés előkészületeinek állapotába, és lehetőséget biztosított a médiának arra, hogy párbeszédet kezdjen az új biztosi testülettel.

A legígéretesebb újságíróknak járó Megalizzi-Niedzielski-díj átadása ünnepe

REGIOSTARS díjátadó ünnepség

A korábbi évekhez hasonlóan az Európai Bizottság idén is azt az öt, uniós támogatásból megvalósított projekteket jutalmazta meg, amelyek kiválóságot és új megközelítéseket képviseltek a regionális fejlesztés területén.

Az első, „A digitális transzformáció előmozdítása” nevet viselő kategória győztese az Energiacellák NR (Energy Cells GR), egy határokon átnyúló együttműködési projekt, amelyben Németország, Belgium, Franciaország és Luxemburg vett részt, és amely a fenntartható energiafogyasztással és az innovatív megújuló energiatermeléssel foglalkozik.

Az egyesült királyságbeli CobBauge a második, „A zöld, kék és szürke infrastruktúrák összekapcsolása” nevű kategóriában kapott díjat a földből és rostokból készült falazóanyag kidolgozásáért.

A harmadik, az „Egyenlőtlenségek és szegénység elleni küzdelem” címet viselő kategóriában a lengyel Jó támogatás (Good Support) online platform győzött, amely Nyugat-Pomeránia lakosait köti össze a helyi szociális szolgáltatásokkal.

A klíma-aktív szomszédság (Climate Active Neighbourhoods, CAN), egy belga, francia, német, holland és egyesült királyságbeli közös projekt nyerte „Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens városok építése” elnevezésű negyedik kategória díját. A projekt a helyi irányítású stratégiákat támogatja abban, hogy növeljék az energiahatékonyságot a hátrányos helyzetű városi területeken található háztartásokban.

Az ötödik kategória az „Egészségügyi szolgáltatások modernizálása” címet viseli, ahol a belgiumi Orsi Academy győzött, amely a minimálinvazív és robotikai sebészet új technikáival foglalkozó képzési és szakértői központ.

Végezetül a közönségdíjat a Duna Interreg program kapta a CityWalk projektért, amelynek célja, hogy a Duna régióban fekvő városokat járhatóbbá tegye. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/regio-stars-awards/

HÍREK [RÖVIDEN]

POLGÁROK BEVONÁSA A KOHÉZIÓS POLITIKÁBA A FELELŐSSÉGTELJES KORMÁNYZÁS ÉRDEKÉBEN

Az új Bizottságnak szóló politikai iránymutatásairól szóló közleményében Ursula von der Leyen elnök kifejezte azon szándékát, hogy az európai polgároknak vezető, aktív szerepet kell betölteniük az Uniónk jövőjének építése érdekében. A hangsúlyosabb polgári részvétel fontosságát a Lisszaboni Szerződésben is felismerték és megerősítették az európai polgári kezdeményezéssel, valamint számos dokumentumban és politikai nyilatkozatban, ideértve például a Bizottság hozzájárulását a nagyszabeni nyilatkozathoz a „2019-2024-es időszakra szóló új stratégiai menetrendjét” illetően.

Ezt szem előtt tartva az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága konferenciát szervez a polgárok és a civil társadalom kohéziós politikában való részvételéről. Az esemény Elisa Ferreira, kohézióért és reformokért felelős biztos politikai vezetésével és részvételével zajlik. A konferencia arra összpontosít, hogyan biztosítható a szorosabb együttműködés a polgárokkal és a civil társadalommal a kohéziós politika, illetve az EU erre a célra elkülönített alapjainak irányítása és végrehajtása során. Az aktívabb polgári részvétel révén az intézmények működése még átláthatóbbá és elszámoltathatóbbá válik, ebből következően a befektetések pedig több és jobb eredményt hoznak majd a helyszínen. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/citizens_good_governance

A FENNTARTHATÓ VÁROSI JÖVŐ KIALAKÍTÁSA

A kohéziós politika az európai fenntartható városfejlesztés középpontjában áll. Körülbelül 115 milliárd EUR értékben költenek a városokra – ebből 17 milliárd EUR-t helyi szinten –, közvetlenül a városi hatóságok által irányított integrált városfejlesztési stratégiák révén. A soron következő, 2020 utáni európai költségvetésre vonatkozóan az Európai Bizottság egy erőteljesebb városi dimenzió megvalósítását javasolja az Európai Regionális Fejlesztési Alap tagállamokra eső teljes összege 6%-ának a fenntartható városfejlesztésre való elkülönítésével. A javaslat bevezeti továbbá a „polgárokhoz közelebb álló Európa” szakpolitikai célkitűzést és egy új Európai Városfejlesztési Kezdeményezést, elismerve, hogy a kohéziós politika városi dimenziója a helyi hatóságokkal és a civil társadalommal való többszintű, stratégiai partneri kapcsolatra támaszkodik.

Ennek okán 53 városi projektet választottak ki és mutatnak majd be a hamarosan megtartandó Városok Fóruma 2020 rendezvényen, amelyet január 30. és 31. között szerveznek a portugáliai Portóban. A jó városi projektek bemutató kiállítása konkrétan megmutatja, hogy mit nyújt a kohéziós politika az európai polgároknak. Példákkal szemlélteti, hogy miket valósítanak meg a városok, és bemutatja az integrált megközelítés és a többszintű kormányzás fontosságát a politikai döntéshozatalban. Minde mellett a bemutatott városi gyakorlatok jelzik, hogy a Bizottság várhatóan milyen projekteket támogat a jövőben.

A bevált gyakorlatok a kohéziós politika által finanszírozott programok segítségével valósultak meg: az URBACT, az innovatív városfejlesztési tevékenységek és az általános programok által támogatott városi projektek révén. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://citiesforum2020.topi.com/>

YOUTH4REGIONS MÉDIAPROGRAM

Alább olvasható két újabb cikk a fiatal újságíróknak szóló YOUTH4REGIONS blogverseny pályaművei közül.

A Youth4Regions médiaprogram a regionális politikára szakosodott újságírók új nemzedékének kiképzését támogatja. Arra ösztönzi ezeket az ifjú európaiakat, hogy beszámoljanak az uniós finanszírozású projektekről.

Ávila – példa a jövőnek

1912-ben Antonio Machado költő úgy jellemezte Kasztíliát, mint egy konzervatív gyökerű ugart, amely görcsösen ragaszkodik a szokásaihoz – ez a kép még a mai napig él a kasztíliai és leóni térségről. Ávila, a kasztíliai tradicionalizmus egyik legnagyobb megtestesítője azonban megcáfolta ezt a képet azzal, hogy modernizációjával és fejlődésével példát mutat a többi európai városnak.

Ávila, a Spanyolország területén fekvő festői turistaváros 1985 óta a világörökség része. A Madridtól mindössze egy órányira található kasztíliai-leóni várost a turisták előszeretettel látogatják a középkorból fennmaradt falai miatt, amely Európa egyik legjobb állapotban megőrzött építménye. Ávila a 20. század kultúrájának két egyik legmeghatározóbb alakját is elbűvölte: Ernest Hemingway író és Orson Welles filmrendezőt.

2016-ban az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) Interreg V Sudoe nevű programja keretében megvalósított, az „intelligens örökség városa” (Smart Heritage City, rövidítve: SHCity) projekt segítségével kifejlesztettek egy technológiai platformot, amely megkönnyíti a történelmi emlékhelyek kezelését és védelmét, illetve hozzájárul a város idegenforgalmának fellendítéséhez.

A projekt megvalósítása érdekében át kellett hidalni azt a többi spanyol régióhoz viszonyított hatalmas digitális szakadékot, amelyről Kasztília és León autonóm közösségei szenvedtek. 2017-ben a probléma kezelése érdekében mintegy 5%-kal növelték a terület lefedettségét, amelyből 233 996 lakónak származott előnye a régióban. A széles sávú hálózat megvalósítására szánt vissza nem térítendő támogatások értéke az állam és az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásában 11 millió EUR volt, amelyet Kasztíliában és Leónban a távközlési szolgáltatók számára különítettek el az ultragyors széles sávú hálózat bevezetése céljából.

Az Energiaügyi, Idegenforgalmi és a Digitális Menetrendért Felelős Minisztérium jelentése szerint a 2013-as pályázati felhívás óta Kasztília és León 15 millió EUR támogatást kapott, amely 28 millió EUR értékű beruházást eredményezett a távközlési szolgáltatók számára. 2017-ben a tartományok viszonylatában Ávila részesült a legnagyobb, mintegy 3 millió EUR értékű támogatásban.

A Smart Heritage City elnevezésű projektnek köszönhetően egy 230 érzékelőből és eszközökből álló hálózatot építettek ki a város történelmi komplexumának 26 belső és külső helyszínén. Az érzékelők valós időben vezérelnek 20 környezeti és szerkezeti paramétert, illetve ezen kívül még számos másikat, amelyek a biztonsággal, a villamosenergia-fogyasztással és a látogatók számával kapcsolatosak.

Az érzékelők által gyűjtött adatokat más rendszerek által gyűjtöttekkel összesítik, óránként több mint 1000 adatból álló adatfolyamot generálva, amely jócskán megkönnyíti a vezetők munkáját. Ezek az adatok segítenek Ávila önkormányzatának a műveletek összehangolásában és a döntéshozatali eljárások javításában olyan esetekben, amelyek során egy rendellenesség károsíthatja a város történelmi épületegyüttesét, például a hőmérséklet vagy páratartalom jelentős emelkedése vagy csökkenése.

Ezenkívül a projekt keretén belül kifejlesztettek egy turistáknak szóló alkalmazást is, amely a nyomkövetési rendszer által gyűjtött információk felhasználásával segít felhívni a látogatók és a társadalom figyelmét a történelmi örökségi helyszínek helyes védelmének fontosságára. Az alkalmazás lehetővé teszi továbbá a felhasználók számára a saját útvonalak megtervezését, a rendelkezésükre álló idő felbecslését, a tartózkodási helyükhöz legközelebb eső érdekes helyszínek felkutatását, illetve a látogatók számlálásának köszönhetően kijelzi, hogy mely helyeken rövidebb a várakozási idő az adott időpontban.

Az SHCity projekt kihívása, hogy a projektet más európai történelmi épületegyüttesek esetében is megismételjék. Ennek elérése érdekében prototípust terveztek a portugáliai Sintra-Cascais és

David nemrégiben fejezte be az első évét a Madridi III. Károly Egyetem újságírás és médiatudományok szakán. Úgy véli, hogy a komolyan művelt újságírás az egyik leghatásosabb eszköz a nagyobb szabadságot élvező társadalom eléréséhez. David a jövőben tudományos újságíró szeretne lenni.

a spanyol Valencia tartományban található Riba-roja de Túria városok számára.

A projektben az Európai Regionális Fejlesztési Alap 1 194 333 EUR értékű beruházása lefedi a 2019 eleje óta a kasztíliai és leóni projektekbe befektetett több mint 79 millió EUR 1,5%-át. Ez az összeg azonban csak a 12%-át teszi ki annak a 700 millió EUR-nak, amelyet az EU erre a régióra tervez fordítani. >

Ávila városfalai, Spanyolország

Kreativitás, az integráció motorja

Az egyik fiatal blogger a Spanyolországban található córdobai Distrito Surben beszélget a helyiekkel, hogy többet tudjon meg a környékről és arról, hogy az uniós alapok mekkora segítséget jelentenek az itt lakóknak.

„Kétségtelen, hogy a környék most sokkal jobb állapotban van. Ha régebben kérdezett volna a környékről, az emberek egészen biztosan elhúzták volna a szájukat vagy megjegyzést tettek volna. Nem éreztük, hogy a város része lennénk. Most viszont gyönyörűek az utcák, nagy a sürgés-forgás, és az emberek általában véve boldogabbak” – magyarázza Ana, egy helyi lakos.

Anának és a családjának Sierras de Córdobából kellett Campo de la Verdadba, a Distrito Surbe költöznie (vagyis a déli kerületbe, a Córdobát alkotó öt városrész egyikébe, amelyek: Campo de la Verdad, Sector Sur, Miraflores, Fray Albino és Guadalquivir), ugyanis belefáradtak a napi több órás ingázásba Ana iskolájáig, majd vissza. Nyílt és barátságos környezetet találtak, viszont akadt egy probléma: a környék túlságosan távol esett mindentől.

Annak ellenére, hogy közel volt Córdoba történelmi negyedéhez, nem tett neki jót, hogy a másik oldalról a Guadalquivir folyó fogta körbe. Még a mai napig vannak elmaradottabb részek, amelyeket az 1990-es évek óta különféle közigazgatási szervek igyekeznek fejleszteni. A szociális szolgáltatások terén még így is egyértelmű hiányosságok tapasztalhatóak, romlik az infrastruktúra, magas a munkanélküliség és alacsonyak a bérek.

José Luis, aki egész életében Sector Sur kerületben élt, szomorúan meséli: „Régen egészen más volt. Két mozi is volt. Kettő! Sok ember járt ide, és mindannyian nagyon magunkénak éreztük a várost, főleg a kultúra szempontjából.”

Azonban a Distrito Sur történelmében bekövetkezett fordulóponthoz végérvényesen megváltoztatta a térség fejlődését. A Córdoba fejlesztésére irányuló „Urban Sur” nevű tervet az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) 2007-2013-as végrehajtási időszakának keretében dolgozták ki a Córdobai Önkormányzat Gazdaságfejlesztési és Foglalkoztatási Intézetének (IMDEEC) támogatásával, amely városi tanácstól függő entitás. A terv költségvetése meghaladta a 12 millió EUR-t – ebből 10 millió EUR az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak köszönhető.

„Az Urban Sur terv illusztrálja a legjobban, hogy az uniós alapok milyen pozitív hatást gyakorolhatnak egy város fejlődésére.”

Soledad Cañizares Sevilla

A terv nagyratörő és innovatív célkitűzése volt a térség gazdasági és társadalmi újjáélesztése, fenntartható módon elősegítve az integrációt. Ez nagyban függött az intézkedésalapú stratégiáktól, illetve a kultúra és a kreatív gazdaság által kínált lehetőségektől, amelyeket a városban ezidáig még soha nem indítványoztak.

Ahogy Soledad Cañizares Sevilla, az IMDEEC Projektekkel és Intézményközi Együttműködéssel Foglalkozó Részlegének tagja fogalmaz: „Az Urban Sur terv illusztrálja a legjobban, hogy az uniós alapok milyen pozitív hatást gyakorolhatnak egy város fejlődésére (...) Az igen-csak innovatív megközelítés – a kultúrán keresztül történő fejlesztés olyan integrációs eszközöket használó kísérleti projekt, amelyet kétségtelenül újra alkalmazni fognak.”

A terv négy intézkedésre összpontosított. Az első célja a városi környezet javítása és a technológiai hatékonyság elérése volt négy utca felújításával. A felújítások eredményeképp kibővítették a kerékpársávokat, több mint 100 fát ültettek, és energiahatékony utcai világításra tértek át.

A második egy társadalmi integrációs és képzési programot foglalt magába, amelynek során a régi tanárképző iskolát átalakították egy infokommunikációs technológiákkal, alkotóművészettel és oktatással foglalkozó központtá. Ez az intézkedés tartalmazott továbbá számos, társadalmi befogadással kapcsolatos tervet is, amelyben több mint 5000 ember vett részt.

A harmadik intézkedés a térség fenntartható gazdasági fejlődésére összpontosított, amelynek során vállalkozói iskola és üzleti inkubátorház jön létre a régi iskolában. Végezetül, a terv negyedik, kutatásra, fejlesztésre és innovációra fókuszáló lépése a Seneca infokommunikációs technológiákkal foglalkozó központ megvalósításában teljesedett ki, amely technológiai képességekkel támogatja a környéken élőket.

Javier jelenleg a spanyolországi Córdoba város Loyola Egyetemén tanul kommunikáció és nemzetközi kapcsolatok szakon. Lelkesedik az EU és a média iránt, illetve nagyon foglalkoztatja, hogy hogyan használhatja ki a kreativitását a közösségi médiában (videók, képek stb. formájában).

Igaz, hogy az infrastrukturális átalakítások egy része még folyamatban van, de a hatás máris érezhető Distrito Surben. Az Urban Sur több városrész fellendüléséhez is hozzájárult, amely az infrastruktúra bővítésével és fejlesztésével, de legfőképp az itt élők életminőségének javításával járt.

„Nagyon elégedettek vagyunk azzal, ahogy az uniós alapokat felhasználták, és az emberek természetesen most sokkal inkább tudatában vannak annak, hogy az EU milyen fontos szerepet játszik a fejlődésünkben. Ami azt illeti, a nagymamám nemrégiben ezt mondta: Ana, a tiétek, fiatalok feladata az Európai Unió fenntartása, amely mindannyiunkért olyan sokat tesz – én pedig egyetértettem, hogyan is lehetne másképp?“, teszi hozzá Ana. ■

Külön köszönet illeti segítőkézségéért Ana Jiménez Rey-t, Soledad Cañizares Sevillát és Distrito Sur lakosait.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

Urban Sur: <http://urbansur.cordoba.es/>

ADATPONT:

Az európai régiók eltérő mértékű versenyképességet mutatnak

Az elmúlt 10 évben a regionális versenyképességi mutató (RCI) valamennyi NUTS II régió fő versenyképességi tényezőit mérte az Európai Unióban.

A 11 különböző elemből álló mutató a fenntartható fejlődés, a termelékenység és a jóllét szempontjából releváns indikátorokat emeli ki. Ezeket az elemeket három csoportba sorolják: az alapszintű, amely a versenyképességi aspektusokat tartalmazza, a hatékonysági csoportba, amely a közbeszű szempontokat foglalja magába, és az innovatív csoportba, amely a versenyképesség leginkább élvonalbeli tényezőit írja le.

Ez az egyedülálló index rávilágít olyan országban belüli összefüggésekre is, amelyeket a nemzeti versenyképességi indexek nem képesek feltárni. A RCI legfrissebb eredményeit 2019. október 7-én, a Régiók és Városok Európai Hetén tették közzé a belgiumi Brüsszelben, és az eredmények megerősítik a rendkívül nagy eltéréseket mutató policentrikus mintázatot, amely az országokra és ugyanazon országban belüli régiókra is jellemző. A globális pénzügyi válság után tíz évvel az észak-nyugati és a dél-keleti megosztottság EU-szerte továbbra is egyértelmű és látható.

Eltérés a fővárosok és a többi régió között: csökken vagy nő?

Az RCI mindig is jelentős eltérést mutatott a fővárosi vagy nagyvárosi régiók és az ország többi része között. Az alább található táblázaton látható, hogy minden országban a fővárosi régió a legversenyképesebb, továbbá a 2019-es változat alapján szemlélteti az országban belüli eltéréseket is (az országokat a nemzeti pontszámuk alapján listázza a legrosszabbul teljesítőtől a legjobbig). Három figyelemre méltó kivétel következetesen megisméltódott az összes eddigi RCI-listában:

Olaszországban Lombardia teljesíti a legjobban; Németországban Frankfurt vagy Felső-Bajorország mindig túlteljesítette Berlint; és Hollandia, ahol Utrecht bizonyult mindig a legversenyképesebbnek.

Olaszországban, Spanyolországban és Belgiumban a regionális versenyképesség szintjei nagyon széles skálát ölelnek fel, de szinte egyenletesen oszlanak meg az ország összes régiójában, amint az az országok régiói értékeinek 50%-át tartalmazó grafikon oszlopain látható. Más országok is nagy eltéréseket mutatnak, habár ez azzal magyarázható, hogy a fővárosi régiók lényegesen jobban teljesítenek az ország többi régiójához képest: például Franciaország, Portugália és a legtöbb kelet-európai és északi ország, ahol a fővárossal szomszédos régiók már közel sem olyan versenyképesek.

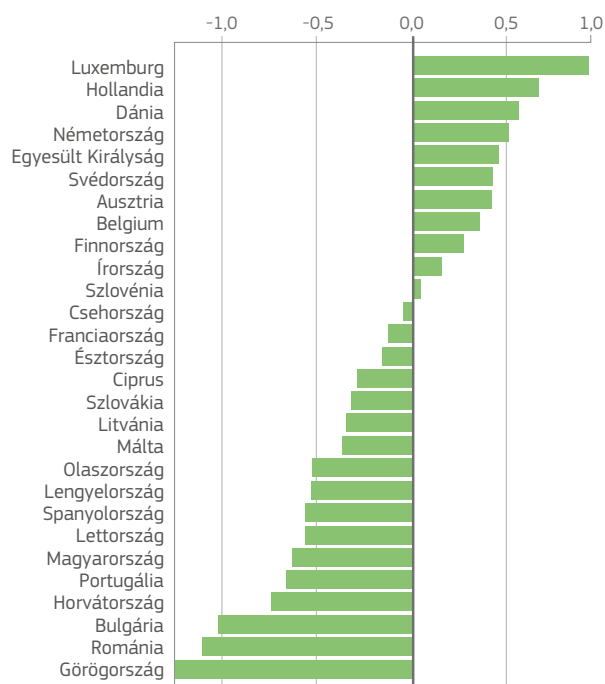
A fővárosi régiók teljesítménye tükrözi a metropoliszok nagyobb kapacitását arra vonatkozóan, hogy agglomerációs gazdaságként működjenek, amely vonzza a humán tőkét és a vállalkozásokat.

A kérdés a következő: a fővárosok és az országok többi régiója közötti eltérés tovább növekszik vagy a felzárkózás jelei láthatók?

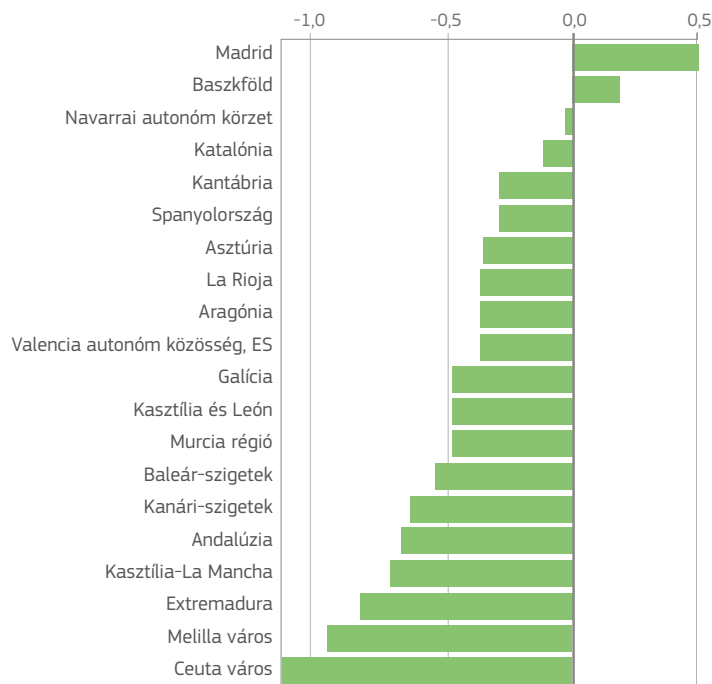
Összességében változatlan eltérések figyelhetők meg az RCI különböző kiadásában, habár az utóbbi években néhány ország *haladó régiója* kezd felzárkózni.

A fővárosok/nagyvárosok és az országban belüli többi régió közötti eltérések nyomán követése különösen fontos a kohéziós politika számára, amelynek fő feladata, hogy segítse a régiókat a felzárkózásban, és csökkentse a földrajzi különbözőségekből eredő egyenlőtlenségeket. ■

RCI-eltérések az Európai Unió tagállamaiban, 2019

RCI-eltérések Spanyolországban, 2013

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

A teljes 2019-es európai regionális versenyképességi mutató:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/

A 2019-es RCI áttekintése:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/363v-4uq6>

Az esb-alapok nyílt hozzáférésű adataival kapcsolatos

további részleteket itt találja: @RegioEvaluation

vagy látogasson el a #ESIFOpenData oldalra a Twitteren

Az országokra bontott elemzésért válassza ki a megtekinteni kívánt ország mindkét grafikonját a lenti hivatkozás segítségével, és hasonlítsa össze a legjobban teljesítő régiót (minden esetben a grafikon tetején található) az azt köve-

tőkkel. Például Franciaország esetében enyhe konvergencia figyelhető meg Elzász és Rhône-Alpes régióknál a fővárosi Île-de-France irányába. Másrészt a magyarországi tendencia az, hogy Budapest (Közép-Magyarország) lassan teljesen elkülönül az ország többi részétől, amelyek kétségbeesetten igyekeznek tartani a lépést.

Az interaktív táblázatok közül kiválaszthatja azt az országot, amely érdekli, és összehasonlíthatja az adott ország régióinak RCI-pontszámait a 2013-as index (amely a 2008-as gazdasági válságot megelőző társadalmi-gazdasági helyzetet mutatja be) és a legfrissebb 2019-es RCI között.

Van olyan téma, amelyről szívesen olvasna többet a jövőbeli *Panorama* ADATPONT rovatában?

Szeretné, ha egy konkrét adatkészletet tennénk közzé az esb-alapok nyílt hozzáférésű adatplatformján?

Amennyiben igen, írjon nekünk: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

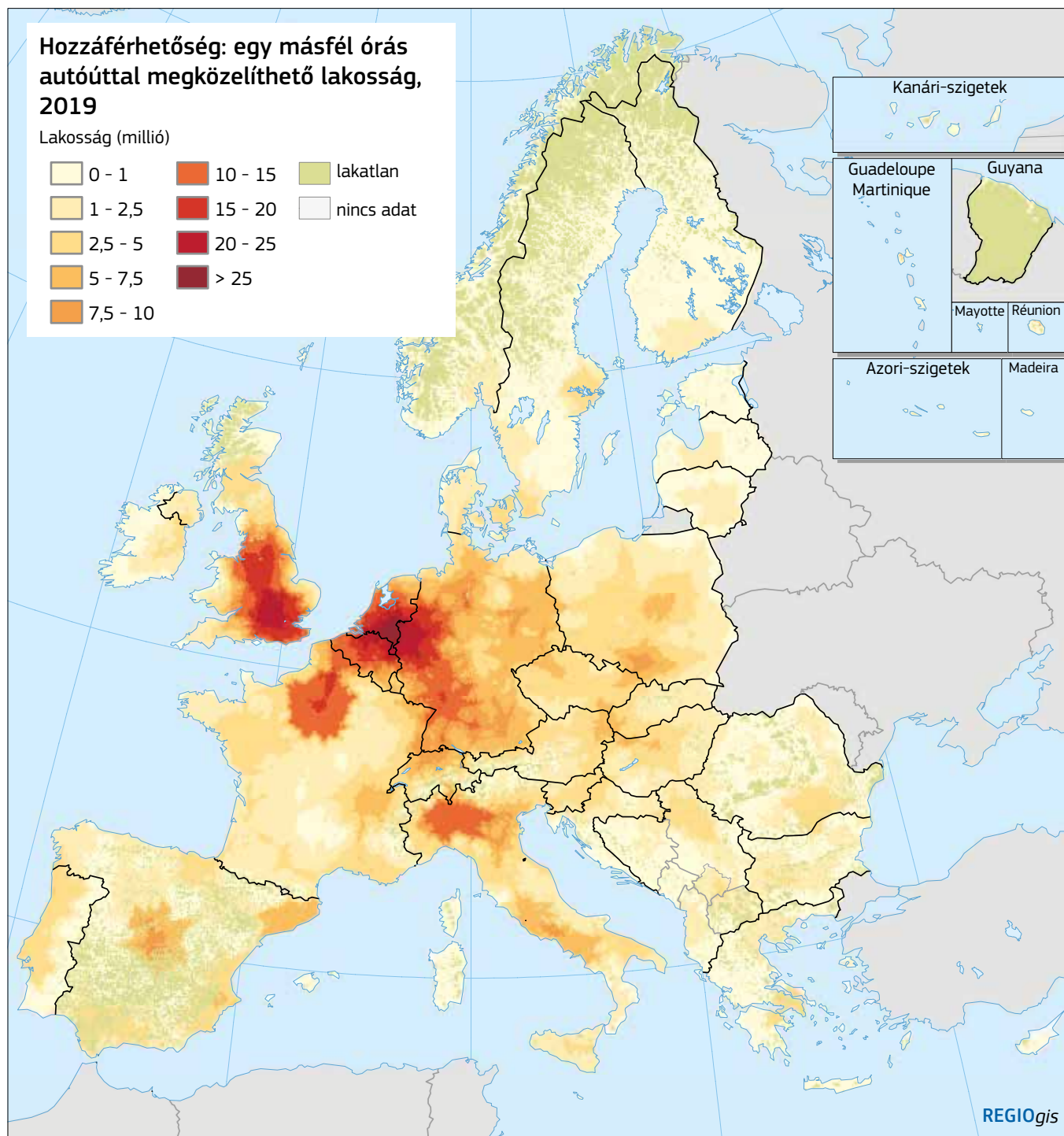
Kövesse a vitát a Twitteren #ESIFOpenData

vagy iratkozzon fel a hírlevelünkre: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

A hozzáférhetőség feltérképezése Európa nagyobb közúthálózatai segítségével

Az alábbi térkép megmutatja, hogy egy 90 perces autóúttal hány ember érhető el (figyelmesen kívül hagyva az esetleges forgalmi dugókat). Az európai fővárosokat, nagyobb városhalmazokat és nagyvárosokat rendkívül jó hozzáférhetőség jellemzi. Ez azonban többnyire a lakosság térbeli koncentrációjának

köszönhető, és nem a közúti infrastruktúra minőségének és mennyiségének. Ha sok ember él az adott környéken, a hozzáférhetőség magas szintű, még akkor is, ha viszonylag rossz a közúti infrastruktúra.

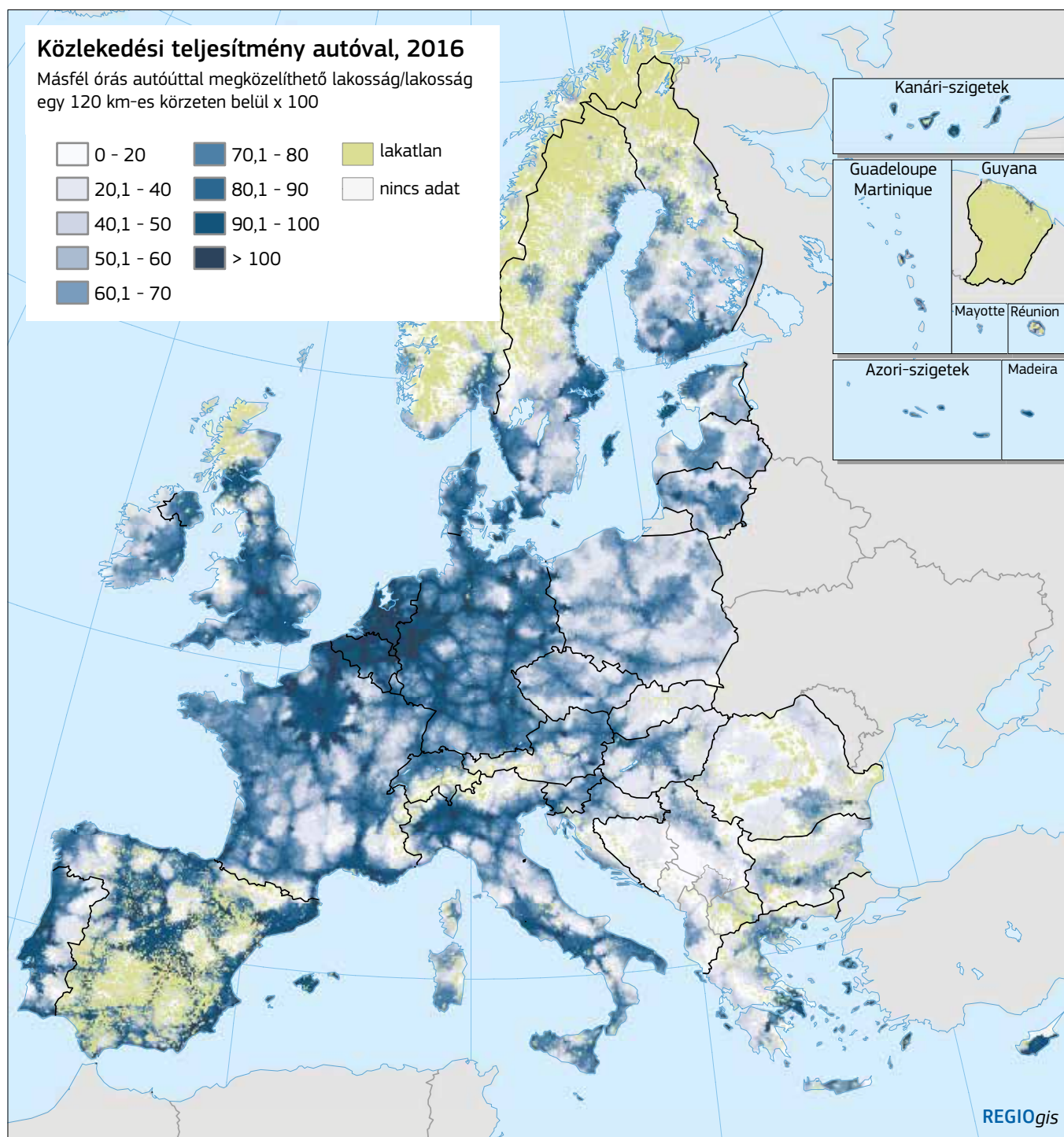

A szemléltetés megkönnyítése érdekében a térkép a népesség súlyozott átlagát mutatja 5x5 km-es területnagyságon. Az elemzést 1x1 km-es területnagyságra készítették.
 Források: REGIO-GIS, Eurostat, JRC, TomTom, IGN-F

Az alábbi térkép segít annak megállapításában, hogy mely területek rendelkeznek jó közúti infrastruktúrával, ismertetve, hogy hol a legjobb a megközelíthetőség. A 100-as vagy ennél nagyobb pontszám kitűnő. Azt jelenti, hogy egy 90 perces autótúr során legalább annyi ember érhető el, mint ahányan egy 120 km-es sugarú körzeten belül élnek. Ezen a térképen Nyugat-Európa fő autópálya-hálózata egyértelműen szembeötlő. Az EU keleti részén a közúti teljesítmény sokkal gyengébb, még

a fő- és nagyvárosok környékén is. Általánosságban elmondható, hogy a vidéki területeken gyengébb a közúti közlekedés, annak ellenére, hogy a városokhoz képest sokkal nagyobb az egy főre jutó úthálózat hossza. A vidéki lakosság elszórtsága miatt nagyon költséges az autópályákhoz kapcsolódó utak kiépítése. ■

A szemléltetés megkönnyítése érdekében a térkép a népesség súlyozott átlagát mutatja 5x5 km-es területnagyságon. Az elemzést 1x1 km-es területnagyságra készítették.
Források: REGIO-GIS, Eurostat, JRC, TomTom, IGN-F

Sínen vagyunk: modern vasútvonal az Etna körül

A mai napig fennállhatnak olyan állandó problémák, mint például a megfelelő és innovatív közszolgáltatások hiánya bizonyos régiókban. El kell ismernünk, hogy legtöbb esetben az Európai Unió tagállamai nem tudják felszámolni a régiókban uralkodó hatalmas különbségeket, különösen a konvergenciával kapcsolatos problémákat, mint amilyenek Szicíliában is tapasztalhatóak.

A kérdés tehát a következő: mit tehetünk az ilyen nagy horderejű problémák megoldása érdekében? A válasz a kohéziós politika támogatásában és megerősítésében rejlik. A kohéziós politika fontosságát támasztja alá a DG Regio „Az EU a régióban” nevű kezdeményezése, amely kiemeli és megosztja az Európai Bizottság által jóváhagyott legszimbolikusabb projekteket, például az 1890-ben, Olaszország hetedik legnagyobb nagyvárosa, Catania körül kiépített Circumetnea vasútvonalának bővítését.

A fent említett projekt az egyik legfontosabb, legfenntarthatóbb, leghatékonyabb és leginnovatívabb Olaszországban, amelyet a 2014-2020-as programozási időszakban hoztak létre. 478 millió EUR-t különítettek el a következő nyolc új állomás felépítésére, ezek a következők: San Domenico, Vittorio Emanuele, Palestro, San Leone, Verazzano, Librino, Santa Maria Goretti és a repülőtérnél található állomás.

A bővítés révén a tanulók, dolgozók és turisták szabadabban mozoghatnak majd és könnyebben juthatnak el a városba a repülőtérrel, habár a 2018-as feljegyzés szerint az éves utasszám jelentős mértékben, 600 000-ról 5 millióra emelkedett. A projekt eredményeképpen csökken továbbá a CO₂-kibocsátás, amelynek egyik oka, hogy a vonattal utazók ritkábban fogják használni az autóikat.

Nem feledkezhetünk meg arról azonban, hogy a projekt azért is különösen fontos, mert érinti az intelligens szakosodás témáját, illetve mert Catania önkormányzatának az utóbbi időben megtakarítások nélkül kellett boldogulnia.

Ezenkívül a Circumetnea vasútvonal volt az egyik olyan projekt, amelyet az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) társfinanszírozott a 2007-2013-as időszakban. A 2007. szeptember 7-én indított szicíliai operatív program keretében négy vasútvonal épült: a Galatea-Giovanni XIII, a Giovanni XIII-Stesicoro, a Borgo-Nesima és a Nesima-Misterbianco Centro.

Az egész projekt tökéletesen illeszkedik a kohéziós politika elgondolásához, amelynek célja, hogy az Európai Unió polgárai közelebb kerüljenek egymáshoz az őket elválasztó távolság leküzdésével. ■

Danilo Distefano az Interreg Önkéntes Ifjúság kezdeményezésének köszönhetően az Interreg Dél-Baltikum program Közös Titkárságának önkéntese.

PROJEKTEK

UTAZÁS A KÖZÚTI ÉS VASÚTI
ESZKÖZÖK MÚLTJÁBA

**A BERUHÁZÁS
ÖSSZÉRTÉKE:
11 332 552 EUR**

**UNIÓS HOZZÁJÁRULÁS:
7 199 455 EUR**

Két kiegészítő projektnek köszönhetően egy egyedi múzeumkomplexumot fejlesztenek ki a világhírű Tatra járműgyártó központjában, a csehországi Kopřivnicében.

A munkálatokat 2019-ben kezdték meg a cég kihasználatlanul álló öntödéjén, amelyből korszerű múzeum épül a neves vállalat két meglévő kiállításának gyarapításával és bővítésével. A projekt fő célkitűzése, hogy a Tatra történetén és a gépjárműipar fejlődésén keresztül kifinomult, látványos és interaktív tárlatok segítségével bemutasson egy átfogó járműgyűjteményt.

Az 1850-ben alapított Tatra – Csehország legrégebbi és a világ harmadik legrégebbi járműgyártója – a cseh ipar egyik koronaékszerének számít. A jelenleg működő Tatra Műszaki Múzeumban a látogatók megtekinthetik az első, 1897-ben gyártott autót – a Präsidentet –, amely az első olyan gépi hajtású automobil, amelyet nem lovak húztak.

A múzeum azonban helyhiány miatt nem tudta kiállítani a teljes gyűjteményt, így néhány kiállítási tárgy raktárban állt.

A Tatra Közlekedési Múzeum projekt

Az új Tatra Közlekedési Múzeum projekt célja, hogy megoldja ezt a problémát (a beruházás összértéke 6,7 millió EUR). A projektet a morva-sziléziai kerületi kormányzat dolgozta ki, és az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával (4 millió EUR) valósult meg: az új kiállítótér megnyitását, amely jelenleg már ugyanazon a helyszínen, a régi öntöde és raktárhelyiség területén található, 2021-re tervezik.

A 60 egyedülálló kiállított tárgyon kívül a látogatók megtekinthetnek 70 retró gépjárművet is, főként a Tatra Trucks vállalat

tulajdonosai által a múzeumnak adományozott teherkocsikat, illetve a nem mindennapi kiállításokon láthatják az eszközöket működés közben.

Slovenska Strela, azaz a Szlovák Nyíl

2018 januárjában a Tatra Trucks egy projekt keretén belül elnyert egy európai támogatást is, amelyet egy cseh kulturális örökségi objektum, a Tatra T 68 motorvonat, vagy másik nevén Szlovák Nyíl, felújítására szentelnek. Egészen 2018 közepéig a Kopřivnicei Műszaki Múzeum előtt állt, azonban az időjárás viszontagságainak kitett vonat állapota romlani kezdett.

A Tatra Trucks úgy döntött, hogy felújítja a Szlovák Nyilat, és épít egy kifejezetten a vonatnak szentelt kiállítást a Tatra Közlekedési Múzeumban található új kiállítótérrel mellet.

A Szlovák Nyíl felújításának teljes költségét – ideértve a kiállítótér építését is – 4,6 millió EUR-ra becsülik, amelyből 3,1 millió EUR uniós alapokból származik, a fennmaradó összeget pedig a Tatra Trucks biztosítja.

A Szlovák Nyíl felújítása néhány hónappal ezelőtt kezdődött, és minden részletre kiterjedő javítási munkálatokat végeznek el rajta annak érdekében, hogy a jármű újra működhessen. A munkálatokat egy éven belül elvégzik, és ezt követően a vonat az új kiállítási területére kerülhet. Jó idő esetén a vonatot a szabadban állítják ki, és különleges alkalmakkor talán még a közúti vasútvonalon ki is rukkanhat Kopřivnicébe. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://www.tatramuseum.cz/index.php?r=5&idj=2>

<http://slovenska-strela.cz/en-GB>

PROJEKTEK

A DIGITÁLIS TECHNOLOGIÁK FELLENDÍTIK SPANYOLORSZÁG NEMZETI EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLATÁT

**A BERUHÁZÁS
ÖSSZÉRTÉKE:
33 471 081 EUR**

**UNIÓS HOZZÁJÁRULÁS:
23 402 419 EUR**

Az Egészségügyi és Társadalmi Jóléti Program (angolul: Health and Social Well-Being Programme, SBS) megszilárdította az infokommunikációs technológiák használatát Spanyolország nemzeti egészségügyi rendszerein belül. A cél a legfőbb elektronikus szolgáltatások átjárhatósága és nagyobb hatékonysága a polgárok és az egészségügyi ellátást nyújtó intézmények között. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával a projekt lehetővé teszi, hogy az emberek az egész országban hozzájuthassanak az alapvető egészségügyi szolgáltatásokhoz, nemcsak ott, ahol élnek.

Az SBS-program megkönnyítette az elektronikus rendelvények és az orvosi nyilvántartások hatékony cseréjét a spanyol nemzeti egészségügyi rendszeren belül, amely decentralizált struktúrán alapul. Dolgoztak továbbá az egészségügyi szolgáltatások felhasználói információs rendszereinek értékelésén is.

Az elektronikus orvosi rendelvényekkel kapcsolatos szolgáltatások bevezetésével minden spanyol állampolgár az ország bármelyik gyógyszertárában hozzájuthat a rendelvényéhez. Ez különösen hasznos lehet azok számára, akik nyaralnak vagy utaznak, és nem szeretnék megszakítani az orvosi kezelést. A régi rendszerben csak az adott lakóhely szerinti régióban volt lehetőség kiváltani a recepteket és a gyógyszereket. Az elektronikus orvosi rendelvényekkel kapcsolatos szolgáltatásokat mind a 13 000 betegellátó központba bevezették egész Spanyolországban, továbbá az ország 21 000 gyógyszertárában is.

Az országszerte kiépített, a kórelőzményeket digitális formában tartalmazó rendszer lehetővé teszi mind a 17 spanyol régió (autonóm közösség) és két spanyol autonóm város (Ceuta és Melilla) között az orvosi nyilvántartások megosztását.

A közegészségügyben dolgozók és az orvosok megtekinthetik a páciensek kártyáit, így biztosítva számukra a hatékony kezelést bárhol az országban. Ezenkívül a páciensek egy biztonságos személyazonosság-ellenőrző rendszer segítségével megtekinthetik és letölthetik az egészségügyi dokumentációikat, illetve azt is láthatják, hogy rajtuk kívül ki tekintette meg őket.

A projekt a létfontosságú és korszerű biztonsági intézkedések bevezetésével fejlesztette tovább az egészségügyi szolgáltatások felhasználóinak azonosítási rendszerét is. Ezek a módosítások biztosítják az adatok bizalmas kezelését és hitelesítik az orvosok, gyógyszerészek és páciensek személyazonosságát.

Minden spanyol állampolgár (46,5 millió ember) rendelkezik egészségügyi kártyával, amelynek használatával hozzáférhetnek a digitális szolgáltatásokhoz.

Nélkülözhetetlen infrastruktúra

A változások megteremtéséhez az SBS-projekt számos feladatot megvalósított. Az egészségügyi központokban dolgozó szakemberek megfelelő eszközöket kaptak, például nagy felbontású képernyőket és munkaállomásokat. Adatfeldolgozási, tárolási, illetve vezeték nélküli helyi infrastruktúrát (wifit) építettek ki a kórházakban. Ezenkívül kifejlesztettek egy szoftvert is a spanyol egészségügyi rendszerben található orvosi nyilvántartások átjárhatóságának, kezelésének, digitalizálásának és archiválásának javítása érdekében.

A tanúsítványok biztonságos tárolására, a hitelesítésre és az egészségügyi szakemberek elektronikus aláírására vonatkozó központosított rendszerek bevezetése pedig hozzájárult a projekt digitális biztonsági követelményeinek teljesítéséhez. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.red.es>

PROJEKTEK

A MESTERSÉGES ORR KISZIMATOLJA A LEJÁRT CSOMAGOLT ÉLELMISZEREKET

**A BERUHÁZÁS
ÖSSZÉRTÉKE:
2 013 200 EUR**

**UNIÓS HOZZÁJÁRULÁS:
1 006 600 EUR**

A belga és francia kutatókat, illetve élelmiszergyártókat összekötő, határokon átívelő projekt egy új, alacsony költségekkel járó módszer kivitelezésén dolgozik, amellyel megállapítható a csomagolt élelmiszerek frissessége. A cél, hogy csökkenjen az élelmiszer-pazarlás mértéke azáltal, hogy a gyártók és a vásárlók részletesebb értékelést kapnak a termék szavatossági idejéről.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap által finanszírozott TERAFOOD projekt célja, hogy egy olyan, kereskedelemben hasznosítható érzékelőt fejlesszen ki, amely az úgynevezett THz-es technológián alapul. Az eszköz nem ionizáló hatású elektromágneses sugárzást használ, amely kölcsönhatásba lép az élelmiszerek romlásakor felszabaduló gázokkal. A projekten dolgozó csoport célkitűzése, hogy az új érzékelőt az élelmiszerek csomagolásába integrálják, így az eszköz által biztosított mérések segítségével megakadályozhatóvá válik a még elfogyasztható termékek kidobása.

A feldolgozástól kezdődően, amíg a termék a vásárlóhoz jut, az élelmiszer-termelési láncban hulladék keletkezik. A becslések szerint azonban pusztán a feldolgozó szakaszban termelődik a hulladék 50%-a, főként a csomagolt élelmiszerek gyártásakor.

Jelenleg úgy ellenőrzik a csomagolt élelmiszerek frissességét, hogy a cégek rendszeresen véletlenszerűen mintát vesznek a gyártósorokról. Az elfogadható biztonsági korlátok biztosítása érdekében a módszer miatt csökken a termékek fogyaszthatósági ideje, amely felesleges hulladéktermeléssel jár a feldolgozás, illetve a boltban és otthon való tárolás során. A gyártók így jelentős anyagi veszteséggel is számolhatnak a mintavétel és a minták elemzése miatt.

A TERAFOOD pontosabb, nem invazív értékelést ígér, amely valós idejű adatokon alapszik. A projekt keretében kidolgozott

érezkelő, amely a létrejövő biológiai markereket ellenőrzi a termék természetes bomlásakor, a teljes gyártási és értékesítési folyamat során hasznosítható. Az érzékelővel ellátott csomagok teljes egészében lekövethetők, és a termékkel kapcsolatos hibák bármikor észlelhetők a termék szavatossága során.

Az észlelés a csomagokban található illékony szerves vegyületek elemzésén alapul. A több mint egy milliomod résznél is nagyobb pontossággal működő érzékelő növelheti a fogyasztók élelmiszer-termelési láncba vetett bizalmát.

Kísérleti fázisban az érzékelő

Ezidáig a projektcsapat kifejlesztett és legyártott egy első generációs érzékelőt, amely jelenleg tesztelés alatt áll. Szabadalom védi továbbá az eszköz működését biztosító érzékelési elvet. Egy biztonságos online platformot is létrehoztak, ahova a projektben részt vevő partnerek feltölthetik a kutatásuk során gyűjtött adatokat.

A TERAFOOD projektet a franciaországi Dunkerque-i Egyetemen 2017 júniusában megrendezett 9. THz Napok keretében mutatták be. 2019 januárjában egy tematikus bemutató workshopot rendeztek a partnereként közreműködő Fotonikai Kutatócsoport épületében, a belga Genti Egyetem Természettudományi Karán.

A következő workshopot 2020 februárjában rendezik meg a projekt koordinációjáért felelős franciaországi Villeneuve d'Ascq városban található Elektronikai, Mikroelektronikai és Nanotechnológiai Intézet vezetésével. Két bemutató workshop mutatja majd be 2020 végén az új érzékelőt, és az utolsó, projekttel kapcsolatos eseményre 2021 tavaszán kerül sor. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://terafood.iemn.fr/>

PROJEKTEK

A CSATORNÁK FELÚJÍTÁSÁVAL CSÖKKEN AZ ÁRVÍZKOCKÁZAT MAGYARORSZÁGON ÉS SZERBIÁBAN

**A BERUHÁZÁS
ÖSSZÉRTÉKE:
8 699 537 EUR**

**UNIÓS HOZZÁJÁRULÁS:
7 394 607 EUR**

Az uniós alapból megvalósuló BABECA projekt célja a Magyarországon és Szerbián áthaladó csatornarendszer felújítása az árvíz-kockázat csökkentése és a vízminőség javítása érdekében a határ mindkét oldalán.

Az összesen 44,8 km hosszúságú Baja-Bezdáni-csatorna – 32,2 km Magyarországon, 10,6 km Szerbiában és 2 km a határ menti területeken – történelmi szempontból fontos dunai útvonal volt, amelyet vízi áruszállításra használtak. Napjainkban főként mezőgazdasági öntözésre, sporttevékenységekre és rekreációs célokra használják, de az állapota karbantartás híján az elmúlt években jócskán romlott.

Az Interreg Előcsatlakozási Támogatási Eszköz által biztosított finanszírozás segítségével a jövőben elkezdődik a csatorna rehabilitációja és karbantartása, amely körülbelül 110 000 emberre lesz pozitív hatással. Az új árvízvédelmi intézkedések megerősítik majd a csatorna folyásirányában található – az ország belsejében elhelyezkedő dombokról lefolyó esővizet összegyűjtő – Duna árvízvédelmi szerepét is.

A projekt keretében megvalósult javítások csökkentik majd a szűk keresztmetszeteket a csatornahálózat mentén, megkönnyítve a magyar és szerb vízi közlekedést. Ez a határokon átnyúló együttműködés fellendíti majd a csatornakörnyéki helyi turizmust is.

Tisztítási munkálatok a csatornán

Magyarországon 5600 méter hosszúságban szükség lesz mederkothásra is a növényzet és más, a víz áramlását korlátozó anyagok eltávolítása céljából. A felgyülemlett sár

következtében a kivizsgálás alapján a víz állapota „gyengének” bizonyult. A BABECA projekt három különböző helyszínen segít megtisztítani a vizet a felhalmozódott maradványoktól hajórampák és uszadéktávolító platformok építésével.

Szerbiában a projekt két zsilip felújításához járul hozzá – ezek olyan szerkezetek, amelyek vízi járművek különböző magasságú vízfelületek közti felemelésére és lesüllyesztésére szolgálnak –, biztosítva azok biztonságos működését. A Bezdán-zsilipet rossz állapota és gyenge felszereltsége miatt 1995 óta nem használták, míg a Sebesfok-zsilipet soha nem is fejezték be.

A jövőt illetően a projekt célja a csatorna hosszú távú fenntarthatósága, amelyet Szerbia és Magyarország közösen kezel majd. A vízminőség javulásával a csatorna vízi élővilága is feléled majd, ideértve a halakat és rovarokat, míg a határokon átnyúló együttműködés hozzájárul hajók építéséhez a bezdáni hajógyárban, illetve a turizmus is fellendül majd ezekben a régiókban. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://www.babeca.eu/app/>

ESEMÉNYNAPTÁR

FEBRUÁR 6.

Brüsszel (BE)

Magas szintű konferencia: A polgárok bevonása a kohéziós politikába a felelősségteljes kormányzás érdekében

MÁRCIUS 24-25.

Brüsszel (BE)

Legkülső Régiók Fóruma 2020: Együtt a fenntartható jövőért

OKTÓBER 12-15.

Brüsszel (BE)

A régiók és városok európai hete

JOGI KÖZLEMÉNY

Az alábbi információk esetleges felhasználásáért sem az Európai Bizottság, sem pedig a Bizottság nevében eljáró más személy nem tehető felelőssé.

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2020.

PDF: ISSN 1725-8219 KN-LR-19-071-HU-N

© Európai Unió, 2020

A forrás feltüntetése esetén a további felhasználás megengedett.

Az Európai Bizottság dokumentumainak további felhasználását a Bizottság 2011/833/EU határozata (HL L 330., 2011.12.14., 39. o.) szabályozza.

Az európai uniós szerzői jog hatálya alá nem tartozó fényképek bármiféle felhasználásához vagy sokszorosításához az engedélyt közvetlenül a szerzői jog tulajdonosától kell kérni.

Printed by Bietlot in Belgium

A magazin angol, bolgár, francia, görög, lengyel, német, olasz, román és spanyol nyelven jelenik meg nyomtatásban, újrahasznosított papíron. A kiadvány online változata 22 nyelven áll rendelkezésre az alábbi weboldalon: http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/information/publications/panorama-magazine/

A kiadvány jelen számának végleges tartalma 2020 októberében készült el.

FÉNYKÉPEK (OLDAL SZERINT JELÖLVE):

Fedőlap: © iStock/AndresGarciaM;

3. oldal: © Európai Unió

8. oldal: © Alex Pavilj Atklasana;

9. oldal: © BestMedGrape;

10. oldal: © Hulladékmentes folyók egy tiszta Fekete-tengerért;

11. oldal: © Port of Haminakotka;

13, 14, 15. oldal: © Európai Unió/David Plas;

18. oldal: © Autoridade de Gestão do COMPETE 2020;

20. oldal: © POSEUR irányító hatóság;

22. oldal: © POSEUR;

23. oldal: © POSEUR;

24. oldal: 1. kép © Green Urban Living; 2. kép © TMG;

3. kép © AORP; 4. kép © TENOWA;

26. oldal: © CDR LVT;

27. oldal: © META Group;

28. oldal: © Európai Unió

29. oldal: © Európai Unió;

30. oldal: © Európai Unió

31. oldal: © Európai Unió

32. oldal: © Európai Unió

35. oldal: © iStock/Juan Carlos Hernández Hernández;

36. oldal: © iStock/MarioGuti;

42. oldal: © iStock/labsas;

43. oldal: © Tatra Múzeum;

44. oldal: © iStock/SDI Productions;

45. oldal: © iStock/hedgehog94;

46. oldal: © iStock/Baja-Bezdan Canal;

MARADJON KAPCSOLATBAN

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala

Európai Bizottság
Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság
Kommunikáció – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail-cím: regio-panorama@ec.europa.eu